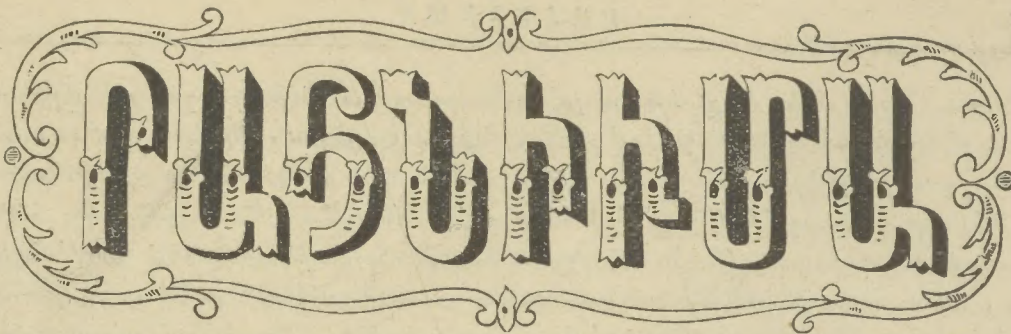

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՅՈՒՆԻՍ 8, 1911.

Ն⁰ 24

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՊԵՆՏԻ ԷՕՄՐ., ՎԷ ԷՍՔԻ ՄԷՍԼԷՔ

3.

Պու կիւն պիղծէ մուհիմմ սիւալ շուտըր, Գիլիսէլերիմիզտէ «Րուհնուլուգ» եւստ «Ենի էօմր» իսմիլերի թահթընտա կէօրիւլէն պիր թաղըմ նախօջ հալար իչիւն ճիստէն րուհանի հայաթըն թէրվիճիմէ չալըչանլար նէ տէրէճէ մէսուլ տըրլար : Գէնտիլերի եիւքսէք տէրէճէտէն պիր րուհանի հայաթ կէչիրմէյէ չալըչալ, պաշալարըն տա էօյլէ եաշամասընը արղու էտէրէք, քիլիսէլերիմիզտէ հագիգի Խրիսթիյան հայաթընըն թամիմիսի գալպտէն թալէպ էտէն տօթլարըն մէսլէյինտէ նէ շէյլէր վար տըր քի՝ անլէրին սուի իսթիմարը եա իփրաթը պու նախօջ հալարը մէյտանա կէթիրիյօր :

Պիղ պու միւնասիպէթլէ աթի իւլ զիքըր նօթլարա նաղարը տիգգաթ ճէլպու տալթէթ էթմէք իսթէրիլ :

1. Գիթ. մուգասի տօղրու անլաւագ իչիւն հարժի քէմսիտի ետկեան ուսուլ սալմագ : Գիթապը մուգատտէս աճալպ պիր քիթապ տըր : Անըն թապիաթը եա անըն ուսուլը թէֆսիրի հագգըն :

տա էֆրեարըմըլ ֆարգըլը օլարադ եինէ անտէն պէրէթէթլէր ալապիլիլիլ : Լաքին անտէն էն զիյատէ պէրէթէթլէր ալապիլմէք իչիւն անըն հագգընտա վափի էֆրեար թաշըմագըլըմըլ վաճիպ տիր : Էկէր պիրի Գիթապը մուգատտէսին րուհը իլէ իշթիրաքտա օլմայըպ անճագ գրիթիգա էթմէք իչիւն անը օգուրսա անտէն պիր խայր չըգարմատըլը կիպի, պիր տիկէրի տէ անըն հարֆընա սարըլպ գալըր իսէ, օ տա անըն ճէլիլ խաղինէլերինէ վասըլ օլմայըպ պէօիւք զէլալէթլէրէ տիւշմէք թէհլիքէսինտէ պուլունըր : Զաննըմըլճա շու սահիհ տիր քի արամըլտա հէր նէրէտէ պու «Րուհնուլուգ» (*) հարաքէթի մէյտանա կէլմիշ իսէ, օրատա Գիթապը մուգատտէսին հարֆ պէ հարֆ միւլհէմ օլտուղը, վէ անըն հարֆիյէն թէֆսիր օլունմասը վաճիպ իտիյի թէյիտ էսիլմիշ տիր : Պու հարաքէթին էն ճիտտի վաղըլարընըն հագիգի թէֆսիր ուսուլու տէյու պու ուսուլը թալիմ էթտիլէլերինի պիղքէնտիմիլ միւքէրրէրէն իչիթմիշ իլ : Գիթապը Մուգատտէստէ, միւմինլէր շէօյլէ

(*) Պու թապիրի պիր կէօնէ հագարէթ իչիւն տէյիլ, անճագ սուհուլէթ իչիւն գուլլանըլօրըլ : Միւթէվէֆֆա Փրօֆ. Լեւոնեան տալի անը պէօյլէ գուլլանտը իտի : Թ. Գ. Գ.

եափմայր տէնիւմիշ, պիզ էօյլէ եափմայրիզ, Գրիստոս չէօյլէ կէլէճէք տէնիւմիշ, պիզ էօյլէ ինանմայրիզ տէյու թէյիտ էտիլիր: Վէ հաթ-թա՝ «Թէֆտիր գապուլ էթմէյիզ, Գրիթապը մուգատտէսի օլտուղու կիպի ալըրըզ», տէմէք, տինտարըզ ալամէթի մագամըն-տա թէլագգըր էտիլիօր: Պունըն թա-պիի նէթիճէսի նէ՞ աիր: Սէն ֆիլան պիր նօգթատան պագար հարֆը պիր կէօ-նէ անլարըն, տիկէրի պաշգա նօգթա ի նազարտան պագար, պաշգա սուրէթլէ անլար: 0 զէման պիրպիրինիզէ գարը պէյանը էֆքեար էթմէյէ հագգընըզ օլ-մազ: Պիրի 1 Յուլ. 3, 9ը հարֆիյէն ան-լար «Պէն կիւնահարը իմ» տէր վէ հէր իճ. լա էթտիլինի ֆաղիլէթ աատ էտէր, տիկէրի 1 Սէլ. 5, 26ը հարֆիյէն իճրա էտէրէք, տուա մէճիսինի պիր լիւպիյաթ մէճիսինէ թահվիլ էտէր: Պիրի Յուլ. 20, 23իւ ալըր վէ աատէմէրտէն իթիրաֆ թա-լէպ էտէր. տիկէրի Վահիյի հարֆիյէն գապուլ էտիպ չէչիա չէչիա ըմզ ու քինայէլէրի հագիգի մէնզարէլէր տէյու ինանմազա հէր քէսի իճպար էտէր: Տիզ-գաթ էտիպ պագընըզ, պու կիւն ճէմաաթ-լարըմըզ արտաընտա ապէս վէ ինճիլէ ար կէթիրէն մուամէլէլէրտէ պուլունան բուհ-ճուլար, Գրիթապ էլլէրինատէ հէր մուամէ-լէլէրի վէ հէր արգուրի իմանլարը իչիւն անտէն սանա իտղաթլար կէօթէրիօրլար: Ճէվապ վէրմէյէ գալըլըր խէն ճէվապ-լարը տա այնի տիր, «Իչթէ Գրիթապ պէօյ-լէ տէյօր, պիզ թէֆտիր գապուլ էթմէ-յիզ:» Պու՝ պու կիւն պէօյլէ տէյիլ, Խրիսթիյանըղըն իպթիտա ի զուհուրընտան պէրու պէօյլէ օլմուշ տրը: Վազ կէչէլիմ պու եանըլ էտատտան: Հարֆա եափըլըր խէնիզ, պիր չօգ ապէս հալլարա վէ ֆըր-գալարա եօլ աչարսընըզ: «Հարֆ էօլաիւ-րիւր, ամմա բուհ իհեա էտէր:» Գրի-թապը մուգատտէսինտէ հարֆընա եափը-լըր գալըր խէք նէմա պուլամայըզ, թէ-

նազուղտան թէնագուզա տիւչէրիզ: Բու-հընը անլայալըմ: Գրիթապը մուգատտէսին գրթալարը արգատընտա պուլունան թա-րիսի հայաթը, մուհարրիլէրին հայաթը-նը, թահրիրաթլարըն նէվ վէ թապիաթը-նը, տալնամէլէրին ահվալընը, լիսանլարըն գափաիտինի, ինսան բուհունըն գաիտէլէ-րինի վէ սաիրէ, միւթալաա էտէլիմ: Էօյլէ իլմ ի իլահի մէքթէպլէրինէ վէ մուալիմլէրինէ, ինթիգատը ալի վէ միւն-թագիալէրէ, թէֆտիրլէրէ վէ միւֆէսիր-լէրէ հիւճումլէր եափըպ վէ Գրիթապը մուգատտէսին թիւրքճէ եա էրմէնիճէ հաթթա Բուճա վէ Խպրանիճէ հարֆընա սատագաթ վազ էտէրէք, չու արամըլտա պաշ կէօթէրէն զէլալէթլէրէ պիր տէ-վա պուլամայըզ: Գրիթապը մուգատտէսին բուհընը վէ հագիգի մանասընը անլամագ իչիւն հէր մէնպատան կէլէն նուրը գա-պուլ էտէլիմ, միւֆէսիրին, միւնթագի-տին, մուալիմին, Ասուաժուքանըն, քի-լիտէլէր թէճրիպէսինին, Խրիսթիյան ֆերտ-լէրին թէճրիպէսինին, իլմին, թարիսին վէրտիյի վէ վէրէճէյի մալիւմաթտան իւ-թիֆատէ էտէլիմ: Խուսուսա մինպէրլէրի-միզտէն պէօյլէ մալիւմաթ մէնպալարըմըզ թահպիր վէ թագպիհ էտէն վաղար վէր-մէյէլիմ: Պիլճիւմլէ զէլալէթլէր անճագ մալիւմաթ նուրընտա զաիլ օլուրլար:

2. Տէշալէթ ի իշահիյէ կազգընսա եանըլը էմֆնար.— Պու եէնի հարաքէթին էն գըյմէթի ունսուրը պիզճէ չու տըր քի, անլէր Խրիսթիյանըղըն պէօյիւք վաա-լարընը հայաթտա կէօթէրմէյէ չալըլը-լար: Գրիստոս միւմիլլէրէ Բուհ իւլ գուտ-սը վէրմէյի վաա էլլէտի, վէ եէնի տօ-ղուշ՝ պու Բուհ Ուլլահըն էսէրի օլան պիր հալ օլաճագ տրը: Նիչէ Խրիսթիյանլար պու վատը պիր թալիմ մագամընտա ա-լըրլար տա, անը քէնտի հայաթլարընտա պիրֆիլ իճրա օլունմըլ տէյու կէօրմէլլէր: Հալ չու քի ապ վաա հէր պիր միւմիլին

տողրուսան Բուհիւ Գուտսա մալիք օրնա-
սը տըր : Վէ հէր քիմ քի Բուհիւ Գուտ-
սա մալիք օրուր իսէ օ՝ Բուհիւ իլէ իրշատ
օրւնաճադ տըր : Բուհնուլար պունըն ֆիլ-
վագը հէր պիր միւմինտէ իծրա օրւնա-
ճադընը վէ քէնաիլէրտէ իծրա օրւնաու-
ղունը խտտիա էտէրլէր : Պու աօլլու աըր ,
պու էյի տիր , պու լագըմ աըր : Լաքին
տէլալէթ ի իլահիյէյի նա՞սըլ անլայաճադըզ ,
վէ անը նա՞սըլ թաթպըզ էտէճէյիզ : Իշ-
թէ պու սիւալլարա վէրիլէն եանլըշ ճէ-
վապլար տէլալէթտէն զէլալէթէ եօլ աշը-
յօրլար : Բուհնու պիրաաէրլէրիմիզին ա-
լէստէվիյէ տէտիյի շու մէպտա աըր քի ,
«Սէն իրաաէթինի քեամիլէն Ալլահա թէս-
լիմ էտիպ , տուա իլէ անըն Բուհնունըն
սէտաաընա միւնթազըր պուլունուր իսէն՝
օ սանա քէնտի տէլալէթինի պէյան էտէր ,
վէ սէն արթըզ օ տէլալէթէ կէօրէ իլէմէլի-
սին : » Պու էսաաէն աօղրու աըր , եանի
ատէմ իրաաէթ Ուլլահը անլամագ իշիւն
իրաաէթինի Ալլահա թէսլիմ էթմէլի վէ
տուա իլէ Ալլահըն տէլալէթինէ միւնթա-
զըր պուլունմալը տըր : Վէ իրաաէթ Ուլ-
լահը քէշֆ էտէն քիմսէ անա թապի օլ-
մալը աըր : Լաքին հէր «Թէպիմ օլտում»
տէյէն թէսլիմ օլմո՞ւշ մը տըր : Տուա իլէ
միւնթազըր օլան հէր քէսին տույտուղու
հէր շէյ Ալլահըն տէլալէթի՞ մի տիր :
Տուա վասըթասըյլա ալուղըմըզ հէր պիր
հագիզի տէլալէթէ պիզիմ ֆիքրիմիզ ,
անվալը րուհիյէմիզ , արզումիլ , մուհի-
թիմիզ հիշ թէսիւր էթմէ՞զ մի : Պանա
վէրիլէն տէլալէթ ի իլահիյէյին պաշգալա-
րա ալագասը վա՞ր մը , վէ նէ՞ տէր :

Պու տէլալէթ մէսէլէսինտէ րուհնուլար
ալէլ էքսէր քէնտիլէրին վէ քէնտի սընըֆ-
լաընըն տէրունի գանըչլարընա , վէ իս-
թէրիօթալի (գալըպլը շէրլ) ալմըշ օլան
ուսուլլարընա մուվաֆըզ օլան հէր հալը
սահիհ տէլալէթ տէյու գապուլ էթմէյէ
մէյլ էթմէլէ հէփ սօնրաքի զէլալէթլէրէ

եօլ աշըյօրլար : Պու էսաա իւզէրինէ՝ պիր
քիմսէ տուա մէճլիսինտէ իսթէտիյի գա-
տար ուզուն սէօյլէյէպիլիր , տուա մէճլի-
սի եարը կէճէյէ պէլքի սապահա գա-
տար ուզատըլապիլիր , պիր վալիտէ քէն-
տի էվլատըրընըն թաամ վէ էլպիսէսինի
վէ էվ վազիֆէլէրինի կիւնլէր իլէ եիւզ
իւսթիւ պրագըպ րուհանի մէճլիպլէրէ կի-
տէպիլիր , պիր ատէմ գօնշուլարը ալէյ-
հինտէ իսթէտիյի կիպի սէրթ հիւքմէր
վէրէպիլիր , ֆիթապը մուգատտէս ալէթ-
լէրինի քէնտինէ կէլէն թէսիւրաթա կէօրէ
թէֆսիր էտէպիլիր , քիլիսէ նիզամլարընը ,
իծթիմաի նիզամլարը իսթէտիյի կիպի (րու-
հըն տէլալէթիլլէ) թէճաւուզ էտէպիլիր ,
վէյասըլ թահրիք օլունմըշ պիր ֆիքրէ կէ-
լէպիլէն հէր իշի թուլթապիլիր , լաքին ան-
լէրին հիշ պիրի իշիւն օ թէնգիտ վէ մուա-
խէզէ էտիլմէմէլի տիր : Պու աէտիյի-
միզ սալթ պիր նազարիյէ տէյիլ տիր :
Պու կիպի հալլար կէօղլումիւզ էօնիւնտէ
տաիմա իծրա օլունույօր : Վէ պու կիպի
հալլարտան տիկէր զէլալէթլէրէ կիթմէք
անճադ պիր ատըմ տըր : Վէ շու մէյ-
տանտա պուլունան զէլալէթլէրին էքսէրի-
նին վալիտէսի պու մէպէք օլտուղունա պիզ-
ճէ չիւպհէ եօգ տըր :

Պու մէսէլէյին խաթաաը իսէ շուրտա
տըր քի , տէլալէթ ի իլահիյէ հագիզի պիր
թէճրիպէ ի զաթիյէ իսէ տէ , սըրֆ տէ-
րունի (subjective) միյար իլէ թալին օ-
լունմամալը , պիր թագըմ խարիճի է-
սապարա տա միւթապըզ օլմալը տըր ,
էզճիւմէ , սաիր միւմինլէրին թէճրիպէսի
ազլը սէլիմին գաիտէլէրի , թապիաթըն
վէ հէյէթ ի իծթիմաիյէնին գաւանինի , վէ
վէ սաիրէ : Տուա մէճլիպլէրիմիզ , րուհանի
թէճրիպէլէրիմիզ , ուսուլը թէֆսիրլէրի-
միզ թէնգիտ վէ մուախէզէ տիլիր իսէ՝
պունը նագըլը հիւրմէթ վէ քիւֆը (սըր-
քապիթոնթիլի) սայմամալըյըզ : Պիզիմ գա-
լըպա կէօրէ տիւշիւնիւպ տույմայանլարը

Թագապիհ էթմէմէլիզ: Իւմի, մաթըզը, ինթիգատը, ախլագ էսասլարընը, թէֆէք-քիւր վէ սըհհէթ գանունլարընը վէ թապիաթ գախտէլէրինի սիւփուրիւպ աթմա-յալըմ: սօնրա հազիզի տէլալէթի իլահի-յէ իլէ սէրսէմլիյի, ըուհըն թէհսիւրի իլէ ճիննէթի պիրիպիրինտէն թէֆրիզ էտէմէզ հալա կէլիւրիզ: Տէլալէթի իլահիյէտէ տէ-լունի ունսուըր վէ պիզիւմ ուսուլլարըմըզը լուզումընտան զիյատէ թէհքիւտ էտէրսէք, սօնրա պիրի գալզըպ տա ալնի տէրունի գանըլա պիր թագըմ սալմա իշլէր եւ. փարսա անը մուախէզէ էթմէք իշլուն էլտէ պիր միյարըմըզ գալմազ:

Շունը տա տէրխաթըր էտէլիւմ քի, տէ-լալէթի իլահիյէ պաշգալարա Տիգրաթօր-լուգ եափմագ իշլուն վէրիւմէզ, անճագ ալէլ ումում պիզիւմ շախսի հայաթըմըզ իշլուն օլուր. վէ իլհամաթըն էքսէրի էօմ-րիւն ատի վէզաիֆինի իճրա էտէր իքէն պիզէ վէրիւր:

Էօյլէ իսէ ըուհմուլըն էն մուհիւմ ունսուըր օլան պու Բուհիւլ Գուտա աթի-յէսինի, վէ անըն նէթիճէսի օլան տէլա-լէթի իլահիյէնին հազիզաթընը թէլիտ էտէլիւմ, վէ պիզ օ աթիյէյէ մալիք օլ-մագլա պէրապէր պաշգալարըն տա նախ օլմալընա սոյ էտէլիւմ, ամմա օ խուսու. տա տար ֆիքրէրէ մէյտան վէրմէյիպ տաի-մա թասիհհէ վէ իսլահա աչըզ պիր մէվզի թուլթալըմ:

Յ. Գ. Գ.

Ինճիլ պու կիւն տախի կէշմիշտէ օլտու-ղու կիպի, Ալլահըն թէհէսաիւա էթմէսի վէ թէհէսաիւաիւն տէվամ էյլէմէսինտէն զի-յատէ պիր շէյ տէլիլ տիր: Քրիստոսըն թէրճէմէի հալի իշլուն հէր պիրիմիզ պիր պապ եազաճագըզ, վէ հէր պիր միւմին Քրիստոսըն քէնաթինին ճանը իշլուն եափ-տըղը շէյլէրի եազըպ պիթիւրէնէ գատար Անըն թէրճէմէի հալի նաթէմամ տըր:

ՓԱԹՐԻԳԻԱՆԷԼԷՐ ԻԹԹԻՀԱՏԸ

Խրիսթիյան ճէմաաթլարըն Պապը Ալի իլէ օլան մէսէլէլէրինտէ միւթթէհիտէն իշլէմէլէրի միւնասիւպ մի, տէլիլ մի: Խու-սուտա պիզ էրմէնիլէր իշլուն պէօյլէ պիր իթթիհատա կիրմէք քեարլըմը, տէլիլմի: Վազաա Իսլամ վաթանտաշլարըմըզա հէր հանկը պիր թարիզլէ սուի թէֆէհիւմէ մէյտան վէրմէք պիզ էրմէնիլէրին իշլնէ կէլմէզ: Կէօյա մէշուլթիյէթմէն, եէնի ըէթիմաէն մէմսուն տէլիլ իմիշիզ ֆիքրինի ըէթիմաէն հէմ սահիհ օլմազ, հէմ տէ ֆաի-վէրմէք հէմ սահիհ օլմազ, հէմ տէ ֆաի-տէլի տէլիլ տիր: Մէշուլթիյէթին պու մէմէքէթմէ թէհսիւա վէ թահքիւմ էտիւ-մէսի պիրիւմ էն պէօյիւք էմէլ վէ մէն-ֆաաթըմըզ տըր: Հալպուքի Թիւրք վա-թանտաշլարըմըզ պու իթթիհատա մէշու-թիյէթին էսասընա մուղայիր պիր մէսէք տէյու թէլազըզ էտիյօրլար: Պիլաշիւպհէ պուրատա նազիք պիր նօգթա վար տըր Պիզ տախի ինանըրըզ քի, պու մէմէքէթ-տէ ֆարզը ճէմաաթլարըն տիրի իմթի-յազլարընը թէհէյիտ էթմէք հազիզի մէշ-լուլթիյէթի զաիֆլէշտիրմէք տէմէք տիր: Պու ումումի պիր գախտէ մագաւմընտա գապուլ օլունապիւր: Լաքին պու ճիհէթ-տէ էն իլք վէ էն պէօյիւք մէսէլէ Իսլա-միյէթին մէշուլթիյէթէ օլան ալագատը տըր: Տինի Իսլամ հիւքիւմէթճէ միւմթաղ պիր մէվզի իհրազ էտիյօր: Պիր նօգթաի նազարտան պու զարուրի տիր: Պու մէմ-լէքէթ էհալիսինին էքսէրի Իսլամ տըր, վէ պու Իսլամ էհալի տէհրլէրտէն պէրու հիւքիւմէթի Իսլամ հիւքիւմէթի, վէ շէ-րիաթը Մուհամմէտիյէյի հիւքիւմէթին էսասը տէյու թանըմըշլար տըր: Շիմսի պու ֆիքրի անլէրին գալպինտէն չըգարըպ անլէրի եէնի մանատա Օամանլըլըզ վէ մէշ-լուլթիյէթէ ալըշուրմագ փէք միւշիւր տիր: Վէ Միւսլիման էհալիյէ պունը թա-լիւմ էթմէք եէնի Թիւրքիա հիւքիւմէթի-նին հալլ էտէճէյի էն նազիք վէ էն կիւճ

մէսէլէրտէն տիր. պու խուսուստա հիւ-
քիւմէթ ի հազորէյէ նէ գատար մուսվէ-
նէթ էտէպիլիր իսէք էթմէլլիլդ: Պու՝ պիր-
տէն հալլ օլունմազ, վազթ վէ հիքմէթ
լազըմ՝ տըր: Իմտի էկէր Փաթրիգխանէլէ-
րին իթթիհատը՝ պու մէմէքէթտէ տին ի
Խալմըն մէշուլթիյէթտէ նաիլ օլունտու-
ղու իմթիյազլարա մուգապիլ Խրիսթիյան-
լարըն տա մալիք օլտուգլարը իմթիյազա-
թը մուհաֆազա վէ իսաւմէ (տէվամ) ի-
չին պիր վասըթա մագամընտա իթթիխազ
էտիլմիշ պիր մէսէք իսէ, պու խալլը օ-
լամազ: Պու մէմէքէթտէքի մէշուլթիյէթ՝
տինի ունտուրտան վէ անըն նէթիճէսի օ-
լան թէասուսպտան ազատ օլմաւըգճա
մուվաֆֆազիյէթլէ իլէրի կիտէմէզ: Եօզ
էկէր պու իթթիհատ իտարէ ի հիւքիւ-
մէթտէն տինի թէֆրիգէլէրին գալորըրը-
մասընա տահա միւէսսիր պիր սուրէթտէ
խըտմէթ էթմէք իչին պիր վասըթա մա-
գամընտա իսթիմալ օլունաճազ իսէ, օ
զէման ֆաիտէլի օլուր: Իւմիս էտէրիզ քի
Խրիսթիյան ճէմաաթլարըն ռուհանի ըէիս-
լէրի քէնտիլէրին ռուհանի նուֆուզլարըն՝
տինի ունտուրը սիյասիյաթտա թէէլիտ վէ
թահքիւմ էթմէք իչին տէլիլ, անճազ
պու մէմէքէթին սիյասի հայաթընճա պիր
ուզուպէթ ասա օլունմազա լայըզ օլան
պու թէասուսպը անտէն տէֆ էթմէք ի-
չին գուլլանաճազ արըլար: Զիրա Օսմանլը
հիւքիւմէթինի Միւսլիմանլարըն հիւքիւմէ-
թի տիր տէյու տիւշիւնմէք նէ գատար
պէօլիւք պիր եանլը իսէ, Խրիսթիյանլա-
րըն սիյասի հուգուգուըն մուհաֆըրը
Փաթրիգլէր եա ռուհանի ըէիսլէրաիր տէյու
ինանմազ տա այնի տէրէճէտէ եանլը պիր
էասա արը: Պու մէմէքէթ իսլահ օլաճազ
իսէ պու իքիֆիքը տէ օրթատան գալըմալը
տըր: Օսմանլըրգտա Միւսլիման վէ Խրիսթի-
յան հէփիմիլ պիր զէմին իւզէրինտէ տուր-
մալըյըզ, վէ հէփիմիլին մուհաֆըրը այնի
հիւքիւմէթ օլմալը, վէ պու հիւքիւմէթ

տէ հէփիմիլին ներկայացուցիլի օլմալը
տըր: Մէշուլթիյէթին իւք պաշատըրը
վազթլարտա Կէնճ Թիւրք վաթանտաշա-
րըմըզ եէնի Օսմանլըրգտան պու տինի
ունտուրը թէճրիտ էթմէք մէսլէյինի ճիտ-
տէն թագըպ էթմէքլէ զայր ի Միւսլիմ է-
հալլինիւ էմիլիյէթ վէ իշթիրաքընը քէն-
տիլէրէ ճէլպ ու տալէթ էյլէտիլէր: Պու
մէսլէյին թապիի նէթիճէսի շու օլաճազ
իտի քի, Միւսլիմանլար քէնտի տինլէրինէ
վէ շէրիսթլարընա, Խրիսթիյանլար տա
քէնտի տինլէրինէ վէ քիթապլարընա տա-
տըզ գալարազ այնի սիյասի զէմին իւզէ-
րինաէ պիրլէշէճէքլէր վէ ճիւմլէ Օսման-
լըլարըն հուգուգու միւշթէրէք վէ միւթ-
թէհիտ պիր հիւքիւմէթ թարաֆընտան
մուհաֆազա էտիլէճէք իտի: Պէօյլէ պիր
իտարէ թահթընտա ֆիլվազը հիշ պիր
ունտուր եա ուրգըն քէնտի սիյասի հու-
գուգընը միւտաֆաա իչին հիւքիւմէթ ի
մէշուլթէտէն պաշգա՝ իշէրտէ եա տիշար-
տա պիր մուհաֆըզ եա վէքիլէ իհթիյաճը
գալմազ իտի: Լաքին ատէմլէրին ահվալը
րուհիյէսի էօյլէ գուրու նազարիյաթ վէ
էմր իլէ պիր թարաֆտան տիկէրէ ճէրէ-
յան էթմէզ: Անըն սըրըր վէ հիքմէթի
պուլունմալը տըր: Պիզտէ տէ պէօյլէ օլ-
տու: Միւսլիմ վաթանտաշարըմըզըն ահ-
վալը րուհիյէսինի օխշամազ իչին «Մարտ
31» տէն սօնրա մէշուլթիյէթ պիզտէ «Մէշ-
ուլթիյէթ ի մէշուլթիյէ» օլտու: Պու՝ գա-
վաիտ ի րուհիյէյէ մուվաֆըզ պիր ասըմ
իտի: Լաքին պունըն տա նախօշ պիր թէէ-
սիրի շու օլտու քի Միւսլիմ էհալի արա-
պընտա Օսմանլըրգ էսքի մանապընա եանի
Խալմըրգ մանապընա տէճնմէյէ պաշատը:
Ֆիլվազը թէքմիլէն օ մանապա տէճնմէտի
վէ տէճնմէզ իտի, լաքին նիհայէթ օ էս-
քի հալլարըն ալտէթ էթմէմէսի իչին
զայր ի Միւսլիմ անասըրըն տա անա գար-
շը քէնտի քէնտինի միւտաֆաա էտէն պիր
մէվգի թուլթաճազը զարուլի իտի: Տէվր ի

խթիպատառարտա տայանըպ տուրարագ քէնտի ֆերտիյէթլերինի մուհաֆազա է-տէն անապրըն շու տէվրի մէշուլթիյէթ-տէ Թիւրքիյէ եուտուլմագ իսթէմէմէլերի թաւիի իտի: Իշթէ էպի իմթիյազլար պուռնա պիր սիվէր մագամընտա գուլլա-նըլլոյ: Վէ պուռնտան զիյաոէ պիր մագ-սէտ իշիւն գուլլանըլմամալը արը:

Տինի՝ սիյասիյաթա սոգմագ, վէ մէ-մուրիյն ի բուհանիյէյի օ մէմուրիյէթլերի իգթիզաորնտան սիյասի հուգուգ միւտա-ֆիլերի տէյու թանըմագ մէշուլթիյէթ բուհունա վէ շու միւթերագգը ասրըն ֆիլերինէ մուվաֆըգ կէլմէզ: Զաթէն շիմ-տիյէտէք կէրէք պու մէմէքէթին վէ կէ-րէք սաիր մէմէքէթլերին սիյասի հայա-թընտա պու շէյ պիր ուգուպէթ վէ պէլա օլմուշ տըր: Տին վէ քիլիտէ, սօֆթա վէ փափաս, իլհամ նուֆուզուլլա սիյասի իշ-լերէ գարըշարլար մը, իշ պօզուլըր: Բու-հանիլէր սընֆը պիլա սէպէպ ումուրը միլ-լէթտէ բիւհանիյէթ քէսպ էտէրլէր, ման-թըգ գուվլէթի իլէ տէյիլ, անճագ իլհամ զօրու իլէ իշլերի իլերի սիւրէրէք տինի թէասուլպի թէշվիգ վէ ֆըրգալար արա-սընտա ատալլէթի թէշլիտ էտէրլէր: Պի-նաէն ալէյհ սիյասիյաթ հէր պիր տաի-րէսինտէ տինի թէասուլպ վէ թէարրուգ-տան սալիմ վէ էմին օլմալը տըր: Պու իսէ հիւքիւմէթ տինսիլ հանի տինէ խասիմ օլսուն տէմէք տէյիլ, անճագ հէր հանկը պիր տին թարաֆտարը օլմասըն տէմէք տիր:

Իշթէ մէմէքէթիմիգէ տէ նիշանկեա-հըմըգ պու օլմագ կէրէք տիր: Լաքին շիմ-տիլիք պու խուսուստա տա եաւաշ եա-վաշ իլերիլմէք քեարը ագիլ օլտուղուն-տան, իտարէ ի մէշուլթիյէ Միւսիման վաթանտաշլարըմըն տինի հիսսիյաթընը օխշատըղը կիպի, զայր ի Միւսիմ էհալի-նին տէ տինի հիսսիյաթընը օխշամագ կէ-րէք տիր: Պունտան պիր զիյան չըգմագ:

Խրիսթիյան փաթրիգխանէլէր վէ վէքեա-լէթխանէլէր քէնտի տինտաշլարընըն հիս-սիյաթընը հիւքիւմէթէ պիլտիմէք էմ-րինտէ եինէ թէրճէմանըգ էթսինլէր: Ա-տէմէրին պու տինի հիսսիյաթը փէք տէ-րին պիր գուվլէթ տիր: Պագ, պիղիմ Միւսիման վաթանտաշլարըմը Բուսիատա եա Մաղըրպտա, Իրանտա եա Հինտաէ եաշայան Միւսիմանլարըն տինի եա սի-յասի հուգուգլարընա պիր թէարրուգ վուգու պուլլոյ տէյու հիսս էթսիլլէ-րինտէ տէրհալ պէյանը իշթիւրաք էտի-յօրլար պու թապիի տիր:

Անճագ շու վար տըր քի հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ պիւթիւն Օսմանլարըն հուգուգ ը սիյասիյէսինի մէշէպ վէ միլլէթ ֆար-գընա պագմայարագ սէրիէն վէ ատիլանէ մուհաֆազա էթսիլքէ պիլիւմէ տախիլի վէ խարիճի միւտախէլլէր քէնտիլլէր-րինտէն զաիլ օլուպ կիտէրլէր: Վէ պիլ ճիւմէ Օսմանլար հագիգաթէն միւթ-թէհիտ պիր քիւթլէ ի սաթվէթսիւմուն հէյէթ քէսպ էտէրլէր:

ԱՆՎԱԼԸ ՀԱԶԸՐԷ

Ագասամարս վէ Զէյթուն վարգը. — Ագասամարսըն 550 նօմէրօլու նուս-սինտէ պիր պէնտ նէշը օլունմըլ օլուպ, անտէ մուհարրիր տուլար վէ միւհթամ էհալի իշիւն կէօնտէրիլէն իանէ փարալըր միսիօնէր վէ Հայ-Բողոքական պատուելի-լէրին էլինէ տիւշէրէք անլէրին թարաֆըն-տան ատէմ սվլամագ իւզրէ վիւօֆա-կանճա մագսէտիլլէ, վէ Զէյթունտա պուլունան «50 էվ Փրօթէսթան»լարը զէն-կին էթմէք մագսէտիլլէ գուլլանտըղընը վէ Փրօթէսթան պասոռնիսինին պու իանէլերի քէյֆի մաիշա իսթիմալ էտիպ, հաթթա օ փարալար իլէ էվլէր վէ արաղի սաթուն ալընաղընը, Կապանա կէօնտէրիլէճէք իա-նէնին գաստէն թէէիւր էթտիլիլտիլինի,

վէ ճահիլ էհալիյէ հէփ պու փարալարը Փրօթէսթանլար իշին կէօնտէրիլիյօր տէ-
յու թէէսիր վէրիլտիլինի իտտիա էյլէմիշ
տիր: Զէյթուն վաղը Վեր. Աբրահամ Յա-
րութիւնեան Բախմիւնայա պիր մէքթուպ
կէօնտէրէրէք մէկքիւր իննատաթըն ճիւմ-
լէսինին տէ պիէսաս օլտուզունը իտտիա
էյլէմիշ տիր: Զէյթունա կէօնտէրիլէն ի-
անէնին Զէյթունտաքի «50» տէյիլ 100իւ
միւթէճավիլ Փրօթէսթան խանէլէրին մէն-
փաաթընա տէյիլ՝ անճագ ումում միւհ-
թաճիյնէ՝ քիլիսէ ֆարզընա պազըլ-
մայարագ պիլաֆարգ թէվզի էտիլտի-
յինի, վէ անաէն հիշ պիր էվ վէ ար-
սա սաթուն ալընմայրպ իանէ փարասընըն
անճագ եա տօղրուտան իանէ մագա-
մընտա, եախօտ Զէյթունըն տախիլ
վէ խարիճինտէ եօլար եափտըրըլարագ
իշիլէրէ իւճրէթ մագամընտա վէրիլտիլի-
նի, վէ Փրօթէսթան ճէմաաթընըն քիլի-
սէ իթթիաալընտա սաթուն ալտըլը արա-
զիլի քիլիսէնին հալը եէրինտէ օլան էֆ-
րատընըն քէնտի քիսէլէրինտէն վէրտիք-
լէրի իանէ իլէ սաթուն ալըպ մէպ-
լաղըն պիր գըմմընըն տա հալա աչըգ
պօրճ օլտուզընը, վէ կէօնտէրիլէն պիլճիւմ-
լէ իանէլէրին օ իանէլէրի կէօնտէրէն-
լէրին թաամ թալէպ էթտիքլէրի մագսէտ-
լէրէ գուլանըլտըղընը, վէ թէվզի էտիլէն
պու իանէլէրին միւնթաղամ վէ միւքէմմէլ
հիսապը վէ տէֆթէրի հըֆլ օլունտուզընը,
վէ պիւթիւն էհալինին պու թէվզի իշին-
տէն մէմուռն գալըպ պիր թէչէքքիտէ
պուլունմաաղընը իտտիա էյլէմիշ տիր:

Պիզվեր. Ա. Յարութիւնեան էֆ.նին պու
շէյլէրի պէօյլէ վաղըն պիր սուրէթտէ իտտիա
էտիպ, հաթթա հիսապ տէֆթէրէրինին
թէհարրիյէ աչըգ պուլունտուզընը իլան էթ-
մէսինտէն տօլայը սէվինիլիլ: Անճագ չու-
նը տա իլալէ էտէրէք տէր իզ քի՝ պու
նէվ պէնտէրտէն տօլայը միւզթարիպ օլ-
մագ լաղըմ կէլմէզ: Զաթէն պու իանէ

թէվզի քիւլթէթինի տէրիւհաէ էտէն
Փրօթէսթան վաղըլար ալէյհինտէ պու նէվ
խանաաթտա պուլունմագ էօթէտէն պէ-
րու առէթ հիւքմիւնէ կէչմիշ տիր: Խու-
սա իանէ փարասընը քէնտիլէրին չախ-
սի մագսէտլէրինէ գուլանմագա չալը-
չըպ տա մուվաֆֆագ օլամայան պիր թա-
գըմ քաղղախնիլիլէրին պէօյլէ չամաթա
չըգարաճաղարը տաթմա մէմուլ տըր:
Լաքին էմին օլունըլ քի Փաթրիլխանէ
վէ իշին իշինէ ալէհաճ օլան զաթլար, պու
միւզայագա զէմանլարընտա Փրօթէսթան
միտիօնէրէրինին վէ վաղըլարընըն իանէ
թէվզի կիպի նազիք պիր ումուրտա իֆա
էթտիքլէրի հիւնն ի խլումէթի հէմ թագ-
տիր էթմիշ տիրէր, հէմ տէ անտէն տօլայը
փէք մէմուռն տըրլար:

Թիւքիսն ռէթիսի.— Մէճիսի մէպու-
տանըն նաղարը տիգգաթընը ճէլպ էտէն
մուհիմմ մէսէլէլէրտէն պիրի տէ թիւթիւն
րէթիսի մէսէլէսի օլմուշ տըր: Բէթի գում-
փանեաալ մէմէքէթին էն վասի պիր թի-
ճարէթ մէնպաընը եէտի ինհիսարա ալա-
րագ նիչէ սու ի իսթիմալաթ իլէ էհալիյի
միւթէզարըրը գըլմըլ օլտուզունտան էհա-
լիտէ ումումի պիր գանաաթսըլըլ վար
տըր: Պու գանաաթսըլըլ նէթիճէսինտէ
կէրէք հէյէթ ի վիւքէլա վէ կէրէք մէճիս
ի միլի պու ուսուլուն լաղվընը թալէպ
էտիյօրլար: Պու գասար պէօյիւք տաիրէ-
տէն խաղինէնին իսթիֆաատէսի անճագ սէ-
նէվի 900,000 լիրա օլույօր իմիշ: Լաքին
պու ուսուլ լաղվ օլունտուգտա անըն եէ-
րինի նէ՞ թութաճագ տըր, էլան մէճիսի
մէպուսան պունը գարարլաչտըրտամըլ
տըր: Իգսաւ պիր պաշ մէգալէսինտէ պու-
յուրտուղու կիպի, թիւթիւնիւ հիւքիւմէթ
եէտի ինհիսարա ալըպ անը քէնտիսի ի-
տարէ էթսէ, հէմ պիր թագըմ մէմուր-
լար թէքթսիւրիւնէ հէմ պիհիսապ սու ի
իսթիմալաթա հօլ աչըլաճագ տըր, պիր

քորդսրա վերելէ անկէր տէ էհայինին հու-
գուգ վէ մէնափիինի թահտիտ էտէրէր :
Պու խուսուտա ալիւր տէ պանորօլ ուսուլը
թաւսիյէ էտիլիյօր : Պու ուսուլա կէօրէ
հէր իսթէյէն թիւթիւն մաքինաւր գուլ-
լանապիլիւր անճագ քի հիւքիւմէթտէն
քէնտի փաքէթլէրի իւգէրինէ եափըշտը-
րաճագ քեաղըտլար եանի պանսրօլար
ալըր : Հէր քէն տէ թիւթիւն իշմէքտէն
պիգիւմ կիպի նէփրէթ էթսէ, պու մէսէյէ
գօլայ հալլ օլունուր իտի : Թիւթիւն գէր
էտիլէն արագի տահա մուփիտ սուրէթ-
տէ իսթիմալ օլունապիլիւր, վէ էհալի մի-
լիօնլարճա լիւրալարընը պօշ եէրէ եագըպ
թէլէֆ էթմէղլէր իտի, վէ գաշագճըլըգ
եիւգիւնտէն պինլէրճէ ճան թէլէֆ օլմաղ
իտի : Լաքին կէօրիւնիւյօր քի առէմլէրին
պու ֆէնա առէթի տահա թէրք էթմէյէ
նիյէթլէրի եօգ տըր : Իմտի իւմիտ էտէրիղ
քի ագալլի զէվալլը զուրրաւն միւթէզար-
լըր օլմայաճաղը պիւր ուսուլտա գէր վէ
իմալ էտիլմէսինէ պիւր եօլ պուլունուր :

Այմանիասա են միւգքէսիւր դագէ-
թանը.— Քրորնք Լիքրիւնըր նամ զա-
ղէթանըն էֆքեարընճա Ալմանիատա պէլ-
քի տէ պիւթիւն տիւնեատա էն զիյատէ
սահիպի նուֆուլ օլան զաղէթաճը Տալ
Յուլունմը նամ հաֆթալըգ ճէրիտէնին
սէր մուհարրիւրի Մաքսիմիլիան Հարտէն
տիւր : Պիզմարգ մէմուրիյէթտէն աղլ օ-
լունտուղունտա Հարտէնի վէ անըն զաղէ-
թաւընը քէնտի միւրէվիլիճի էֆքեարը
մագամընտա թուլթմուշ վէ միւմաիլէյէ
սիյասի ալէմին էսրարընա տաիւր էվէյի
մալիւմաթ վէրմիշ իտի : Պու կիւն Հարտէն
մաթպուլաթ տաիւրէսինտէ օ գատար ա-
ղիւմ պիւր նուֆուլ գազանմիշ տըր քի,
Գապինէ սղալարը վէ Ալման պաշ վէքիւ-
լէր չօգ տէֆա քէնտինի զիյարէթ էտիպ
մուհիւմ մէսէլէլէր հաղգընտա էֆքեա-
րընը սիւալ էտէրլէր : Քէնտի զաղէթաւըն-

տա Վիլհէլմ իմիէրաթօրըն պիլէ մէսլէյինի
չէտիտէն մուալտէգէ էթտիյի իչիւն իւշ
տէֆա մուհաքէմէյէ չէքիլմիշ վէ պիւր սէ-
նէ գալապէնա էտիլմիշ տիւր : Եինէ տէ
քէնտի մէսլէյինտէն վաղ կէչմէմիշ տիւր :
Ղաղէթաւը խուսուտա քէնտինին եազաղը
պէնտի մալսաուլար Էվրօփանըն պիլճիւմլէ
փայիթալթլարընտա սիգգաթ վէ մէրագ
իլէ օգուլուր : Փրէնա Պիւլօլ «Հարտէնին
պէնտլէրինտէն հիշ պիւրինի գաշըրմամ»,
հէր պիւրինի տիգգաթ իլէ օգուլըմ», ալ-
միշ տիւր : Հարտէն հիշ պիւր մուխապիլինէ
պէշ փարա վէրմէղ : Էն մուգթէտիւր մու-
հարրիւր վէ էտիպլէր պիլէ քէնտի զա-
ղէթաւընա պէնտ վէրմէյի պիւր իֆթիլսար
սայարլար : Ղաղէթաւընտան սէնէտէ 8,000
լնկ. Լիւր իրասը վար տըր : Հարտէն Վիլ-
հէլմ իմիէրաթօրըն իտարէ ի հիւքիւմէթ-
տէ քէնտի շալսընա էհէմիլէթ վէրմէսինէ
մուխալիֆ օլուպ, Ալման միլլէթիւնին միւս-
թաղպէլի իչիւն եիւքսէք ֆիքրլէր թաշըր :

Իմփիէրիէլ զօնմէրանս.— Կէչէն հաֆ-
թա Լօնտրատա ագալը իճթիմա էտիպ
«Իմիէրիէլ գօնֆէրանս» թէմիլէ օլունան
մէճլիսին մագսէտի նէ^օ տիւր : Լնկիլիղ հիւ-
քիւմէթի քէնտի միւսթամէրէլէրինէ (գօ-
լօնի) եալաշ եալաշ իսթիգլալիյէթ պալաշ
էթմէքտէ տիւր : Գանասա վէ Ավթարա-
լիատա օլուղը կիպի ճէնուպի Աֆրիգա-
նըն միւթթէհիտ միւսթամէրէսի, վէ եէնի
Ձէլանտա վէ Նիւֆունտլէնտտէ տաիւր քէն-
տի ումուրը տաիւրիլիլէլէրինի միւսթաղիլ
պիւր սուրէթտէ իտարէ էտէն փարլամէն-
թօլար թէշքիլ էտիլմիշ օլուպ, պունլար
անճագ ճիւղի պիւր վէրկի վէրմէքլէ մէր-
քէղ ի հիւքիւմէթէ մէրպուլթ պուլունու-
յօրլար : Պիւթիւն Լնկիլիղ իմիէրաթօր-
լուղունըն խարիճի փօրիթիգատը, վէ օրտու
իլէ տօնանմանըն իտարէսի Լօնտրատաքի
փարլամէնթին վէ գապինէնին էլինտէ օ-
լուպ պաշգա հէր ճիհէթտէ պունլար

միւսթագիլ տիրէր : Վէ պու սօն սէ-
նէլէրտէ մէգքիւր միւսթամէրէլէրէ տօ-
նանմա եափմագ իմթիյազը տա վէրիլտի :
Լաքին պունըն իւզէրինէ պէօյիւք մէսէ-
լէլէր մէյտանա կէլտի , եանի , միւսթա-
մէրէլէրին տօնանմալարը մուհարէպէ վագ-
թընտա մէրքէզիւն մի , եօգսա միւսթամէ-
րէնիւն մի էլինտէ օլաճագ տըր : Ումում
իմիէրաթօրուզըն հայաթի մէնաֆիի թէհ-
լիքէյէ մարուղ օլտուգսա պու միւսթա-
գիլ հիւքիւմէթէր նէ՞ էսաա իւզէրինէ պիր
միւթթէհիտ հիւքիւմէթ օլաճագլար : Եէնի
թէրթիպէ կէօրէ , Ավսթրալիա 8 տրէտ-
նօթ , 16 գրուազօր , 18 մուխրիպ , 12
թահթ էլ պահր վէ պիր չօգ ուֆագ սէ-
ֆինէլէրտէն իպարէթ պիր տօնանմա հա-
զըրլայօր : Պու տօնանմանըն մէսարիֆինի
Ավսթրալիա հիւքիւմէթի թէպիլիյէ էթմիշ
օլտուզու հալտա անըն իտարէսի անճագ
քէնտինին ըէյ ու ըիզասը իլէ մէրքէզի
իտարէնին էլինէ թէսիւմ օլունապիլիր :
Օ հալտա մէրքէզի հիւքիւմէթին գուվլէթ
վէ նուֆուլը թագսիմ օլունմիշ օլուր :
Իմտի պիւթիւն Պրիթանիա իմիէրաթօրու-
զունըն պէ՞չ մի , եօգսա պիւր մի մէսէքի
խարիճիս օլաճագ տըր : Պաշգա պիր մուհիմիմ
մէսէլէ տէ թիճարէթէ թէպիլիւգ էտէր :
Այրը այրը միլլէթէր հալընը քէսպ էթմիշ
օլան պու միւսթամէրէլէրին թիճարէթլէրի
նէ՞ ալագատա պուլունաճագ տըր : Կէօմ-
րիւք վէ սաիրէ խուսուսընսա մէնֆաաթ-
լարը պիրիպիրինէ նա՞սը մուվաֆիթըգ կէ-
թիրիլէճէք տիր : Իշթէ մէգքիւր գօնֆէ-
րանտա պու միսիլու մուհիմիմ վէ հայա-
թի մէսէլէլէր հալլ ու թէպիլիյէ էտիլէճէք
օլտուզունաան , հէմ Ինկիլիզ իմիէրաթօր-
լուղը , հէմ տէ պիւթիւն սիյասի ալէմ
անըն միւզաքէրէսինէ քէյմալը մէրագ իլէ
միւսթագըր օլմագ տըր :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԻԹԹԻՂԱՏ

ՓՐՕՑ. ԱԼԻԲԱՆ ՊԵՋԵԱՆ, ԱՅՆԹԱՊ

Շու սօն վագթլարտա Փրօթէսթան-
լարը Անա քիլիսայա տալէթ եօլլու պէնտ-
լէր արասըրա դաղէթալարտա կէօրիւմիւշ
օլտուզու մալիւմ տիր : Մինասեան էֆ.նին
մէքթէպ խուսուսունտա Անեսաքերտէնէչը
օլունան պիր սըրա պէնտլէրինտէն , վէ Ազ-
գապետարան մէսէլէսինտէն միւնասիպէթ
ալարագ էտիլէն իսթարաթտան պաղըլարը
պու գապիլտէն իտիլէր : Տէմէք հաճէթ
տէյիլ տիր քի , թասաւվուր հատտը զա-
թընտա փէք խօշ օլուպ թարաֆէյնէ գա-
նաաթպաիւշ օլապիլէճէք գործնական պիր
գալըպա տէօքիւլէպիլմէսի փէք տէ ար-
զուլանաճագ պիր խուսուս տըր : Անճագ
գօրգարըղ քի , մէսէլէ լայըգըլլա միւ-
թէլաա օլունարագ փիշկին պիր սուրէթտէ
մէյտանա կէթիրիլմէմիշ տիր :

Պու մէսէլէտէն պահս օլունտուզու սը-
րալարտա ֆիլվազը նախնական քաժա-
նոււուն եանըլ օլտուզու , պունա էաքի
միսիճալլարըն մէսուլ պուլունտուզու ,
պունտան տօլայը իւք Փրօթէսթանլարըն
թալիպէ լայըգ օլտուգլարը սըգ սըգ ի-
շիտիլէն սէսլէր օլույօր տա , թէքլիֆ
օլունան իթթիհատըն նէ՞տէն իպարէթ օ-
լաճաղը , էաքի քաժանուււն Բոդոֆականլար
թարաֆընտան կէթիրիլէն միւնասիպէթ-
լէրին նէ օլուպ օլմասըղը , վէ Լուսառո-
յական քիլիսէտէ օլ միւնասիպէթլէր , եա
կիւճիւքլէրին էլէէվմ պագի օլուպ օլմա-
տըղը հագգընտա պիր շէյ տէնիլաիլինէ
չօգ րասթ կէլմէյօրուգ : Տիւշիւնիլէճէք
օլուր իսէ էտիլէն թէքլիֆ փէք պէօյիւք
տիր : Միւրքիւն՝ վարչական , կրթական
վէ եկեղեցական ճիհէթլէրտէ , վէ պուն-
լարտա էն մուհիմի պիլաշիւպհէ Եկեղե-
ցական Միւրքիւն տըր , չիւնքի պու օլուր

խէ, նէ Ազգ, նէ Ազգապետ վէ նէ Ազգապետաւանա լուրում գալըր, նէ տէ մէք-թէպլէր իշխն այրը պիր փրօղրամա : Կրօնական ճիհէթտէ անլայըշ պիրլիյի գուվ-վէտէն ֆիլիէ կէլէպիլաիքտէ, վարչական վէ կրթական պունուն զարուրի նէթիճէ-լէրի տիրէր : Պու, տագիգ վէ միսաատէսիդ, վէ վասի միւթէլաա թալէպ էտէն էօյլէ աղըր պիր մէսէլէ տիր քի, խալիս-լիյինէ շիւպհէ օլունան վէ խափազմօրիֆ սայրլան տույղուլար իլէ իտարէ վէ հալլ օլունամադ :

Կէլէնէրտէ, Դարբինեան էֆ. Բիւզանդիոնուն 4388 ինճի նուսիէսինտէքի «Ընդհանուր համեարաշխոյրիւն» պէնտինին թահրիրնտէ, քեաճքի անը պաշատըղը կիպի պիթիրէպիլէ իտի : Փրօթէսթանըղըն վէ միսթօնարըղըն պու մէմլէքէթտէ հիւսնի խըզմէթինի քէթմ էլիմէյէրէք, վէ պի զարազ կէօրիւնէն պիր լիսան իլէ թաատաա էթտիքտէն սօնրա, Փրօթէսթանլարը իթթիհատա տալէթ էյլէտիյի սըրատա՝ անլէրին գըամը աղամընը (ստուար մեծամասնութիւն) մէնֆատթը շախսիյէ միւթալէասընտան նաշի Փրօթէսթանըղըր գապուլ էթմիլէր տէյու կէօսթէրմիլ իտի : Դարբինեան էֆ. շախսէն թանլամաղըմըլտան գալէմինէ պադարադ միւմաիլէյհ հագըրնտա միւթէալլէմ պիր քիմնէ թասափլուրունու տլարգ : Փադաթ պիր ազ սօնրաքի մանթըղընը կէօրտիւյիւմիւզտէ փէք ֆարգըր տիւշիւնմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունտուգ : Դասիլ տիր քի, միւմաիլէյհին թանըղըր քիմնէլէր արաղնտա տէտիյի թագըմտան 5—10 քիմնէ պուլունտուն : Փադաթ 20—30—40 էֆրատտան 50—60 պինտէն իպարէթ պիր ճէմաաթ ալէյհինտէ ալէնէն հիւքմ թագրիրինէ գալըղչամագըղըր տա միւթէալլէմ պիր ֆիքրէ եագըղչարամատըգ : Այնթապ Փրօթէսթանլարը իտի քի, իքի սէնէ էվ-վէլ վագըր օլան Ատանա գըթալընտա,

Հասան պէյի քէօյիւնէ եարտըմ հալինտէ Բողոքական վէ Լուսաւոռական թէֆրիգ էթմէյէրէք, պին պէշ էիւլ (1500) լիւրալըդ եէյէճէք վէ տաիրէ կէօնտէրտիլէր : Դարբինեան էֆ. նին իթթիհատ տալէթի, գարչտաքինի եագըղչարմագտան իսէ իրագըլանտըրըր, չիւնքի անըն աիլագի շէրէֆինի թէփէլէյէրէք անը չաղըրըյօր, վէ պու, ագըլ սէլիմ իշինէ պէնպէմէյօր : Պարութու լուղումընտան չօգ գօր իսէն, գուրչուն նիշանտան եօգարը պօշա կիտէր : Պունտան մատա, Դարբինեան էֆ. շունու տա տիւշիւնէպիլիւր իտի քի, էհվէն կէօսթէրտիլի քիմնէլէրին Անա քիլիսայա զամմը քեարըր պիր թէլէպալիւս օլմամաղը :

Խաշատուր Դուռլեան էֆ. տախի, պիլաիյիմիլէ կէօրէ Եկեղեցական Միւրթիւն իշխն էն քէսկին խահիշ կէօսթէրէլէրտէն տիր : Եագընտա, Բիւզանդիոնուն 4406 նոմէրօսընտա Մր. Ալէն հագըրնտա եագըղըր «Ձոն մը Հայ եկեղեցի», նամ իքինճի պէնտինտէ, միւմաիլէյհին խարիգիւլատէ հալլասէրլիյինի վէ պու ուղուրա հէման հէման շէհիտ օլմուշ օլտուղունու պէյան էթմիլ իտի : Պուրասընա պիր տէյէճէք եօգ : Դուռլեան էֆ. Մր. Ալէնի վէ անըն քարեմասնութիւնլարընը պաշալարըն թանըղընտան զիյատէ թանըմըլ օլապիլիւր : Միւմաիլէյհ էֆէնտի իլէ Այնթապտա տէֆաթլէ կէօրիւշիւպ գօնուշմուշ օլուպ, պունլարտան, վէ արասըրա Փրօթէսթանթ ճէմիլէթլէրինտէ վէ գօլէճտէ տախի իրատ էյլէտիյի քէլամլարտան մէրգում հագըրնտա ալտըղմըլ թասափլուր իլէ, մէգըլըր պէնտին մուհարրիւրի օլան Դուռլեան էֆէնտիյի էյիճէ իմթիլաճ էթտիրէմէտիք : Պիլէ էօյլէ կէօրիւնաիւ քի՝ միւմաիլէյհ պու պէնտի ֆիքրինին զայէթլէ թահրիք օլունտուղըր պիր սըրատա եագըմըլ օլաճագ տըր : Անտէ «Թրֆսիսու Բողոքական»լար իշխն, վէ Էմմանուէլ ֆիլիսէսի վէ Բահնիւնա

Իշխան իսթիմալ էյլէտիյի լիսանը էօյլէ պիր լիսան պուլտուգ քի պունը հազան շու պիզիմ թանըտըղըմըզ զաթ մը տըր, տէյու տէֆա տէֆա քեաղըտը չէվիրիպ իմզասընա պազմագտա պուլունտուգ: «Թր- ֆախօս Բողոքականչար Հայ եկեղեցիին հանդէպ sqէs եւ ցուրս» իմիշէր. Էմ- մանուել քիլիսէսի, վէ Բահնիւմա «մո- շեռանդ» լարտան թէվէլլիւտ էթմիշ: Պու կիւն Էմմանուել քիլիսէսի թէչէքքիւլ է- տէրի իքի պուչու գ սէնէ օլմուշ տըր: Պիւ- թիւն պու միւտտէթտէ մէզքիւր քիլիսէ- նին իշլէրի ճէսպէլլիստէ Գուուգեան էֆէն- տի «մոշեռանդ» լըզա տէլալէթ էտէն թէք վագաա աճապա կէօսթէրէպիլի՞ր մի: Պու հաֆթա Բահնիւմանըն 19ընճը նօմէրօ- տունը օգուտուգ: Շու 4—5 սյըդ գըսա միւտտէթ զարֆընաա Բահնիւմաաա 200 գաաաար պէլլի պէնտլէր կէօրիւլտի: Պուն- լարըն իշինտէ Գուուգեան էֆ. աճէպա պիր- տանէ կէօսթէրէպիլի՞ր մի քի, անտէ մու- շեռանդլըզ գօգուաու օլտուն: Գուուգեան էֆ. պիլիւր քի Թրֆախօս Բողոքականլար Թիւրքիա Փրօթէսթանիթլարընըն մուհիմմ նի՞շիւնտէմէյէլիմ պէօյիւք, գըսմընը թէչէքիւլ էտէրէք: Պիլիւր քի Թրֆախօս Բողոքական- լար Բահնիւմալը նէ տէրէճէ թագաիր է- տէրէք: Պունլարը պիլմէքլէ պէրապէր Գուուգեան էֆ. եինէ անլէրին շէրէֆինէ տօ- գանան թապիրէր իլէ, Լուսաւորչական քիլիսէ իլէ իթթիհաաա կէլմէլէրինէ չա- Լըչըյօր: Պուրաաա թէնագուղ (հակասու- քիւն) եօ՞գ մու տըր: Տէյի՞լ մի քի մէր- գում պաաաղըր տալը քէսմիշ օլույօր: Բողոքականլարըն պիր գըսմընը թալթիֆ էթտիյի սըրաաա տահա պէօյիւք պիր գըսմըյլէ մուամէլէսի քէնտինի տինլէյէ- մէյէճէքլէրի նէվաէն օլույօր: Մէզքիւր իքի էֆէնտիլէրին միւտքիւն իշխան էյլէ- տիլէրի նաաիհաթ միսկողմանի մէսլէք- լէրի սէպէպիւնտէն պօյա տիւչէրսէ, էլ- պէթթէ թայիպ օլունմըշ օլանլար գար- շտաքիլէր օլմալ:

Ձաննըմըզճա շու տա ինքեար օլունմալ քի, եկեղեցական միւտքիւն արզու է- տէնլէրտէն պիր թագըմընըն, պէլքի տէ կէնիշճէ պիր թագըմընըն, աղզընտա եկե- ղեցի քէյիմէսի աղզ մանաաընտա տըր. եա- նի կրօնական հաւնոգոււմ նէ օլուր իսէ օլտուն. պիզէ լազըմ օլան մուհիմմ չէյ պու տըր քի՞ ճիւմիշ Հայլար իքրեւ Հայ պիր պէտէն օլտունլար. այնի սահմանադ- րութիւն ալթընտա, վարչութիւն պիր, այնի իաարէ թահթընտա կրքական փրօղրաւ պիր, վէ կրօնական մէսէլէլէր իսէ հէր պիր ֆէրաին վիճտանընա մուհապիլէլ: Պուն- լարըն արզու վէ թասապիւրընճա մուհիմմ օլան չէյ. տոհմայնութիւնու մուհափազա էտիպ օլ պէտէնտէն այրըլմամալ տըր: Ելթէր քի պիր էրմէնինին իսմի Լուսաւոր- չական քիլիսէնին տէֆթէրինտէ օլտուն. նիշանկեաճը աղզ օլտուն, անտէն էօթէսի ֆարգ էթմէզ: Գիլիսէ սաաթլարընը կազի- նօլարտա՞ մը, եօգսա պաշգա տահա ֆէ- նա մահալլարտա՞ մը կէչիրտիյի ֆարգ էթմէզ. եինէ Լուսաւորչական քիլիսէնին էօզ էվլատընտան տըր: Քէնտիսի Հայ օ- լուպ իսմի տէ պաշգա յարանուանու- քիւնտա օլմամաալ քեաֆի տիր: Եկեղե- ցական միւտքիւնու պու մանաաա ան- լայանլարըն ֆիքրինի իլքինտէն սօնունա- տէք իշլալ էտէն պու տըր. աղզ, աղզայ- նութիւն: Պէօյլէլէրին ֆիքրինճէ էվիլէ միլլէթ կէլիւր, սօնրա մէզհէպ. էվիլէ աղ- գայիւն վէ տոհմայն միւտքիւն վէ սօնրա կրօնական:

Շէօյլէքի տէֆթէրին պաշընտա Աղգայ- նութիւն տուրուպ պաշգա հէր չէյ օլ միհվէրին էթրաֆընտա տէվը էթտիրիլիւր: Պունլարըն ըէսմի թահրիրաթընտա հէր նէրէտէ եկեղեցի վէ կրօնի քէլիմէլէրի կէօրիւր իսէն, թէրէտաուու էթմէյէրէք անլէրի գալտըրըպ եէրինէ Աղզ գօյապի- լիւսին: Օլ պիր լուղէթլէր իսթըր իշխան տըր: Տգէսլէրին վէ նախապաշարեալա-

լըն իթիրազընա մէյտան վերմէմէք իչին տիր։ Տէմէք զախտ տիր քի, պու մանատա անլաչըլան պիր եկեղեցական պիրոյիտէ Ինճիլի ճէմաթը ճէլպ էտէճէք պիր գուվ-վէթ եօգ տըր։ Միլլէթիմիզին հալը հա-զըրընը վէ միւսթագպէլինի թէէմին էտէն վասըթալարտա պիզ եկեղեցական միու-թիւնը պիրինճիլէրտէն սայարըզ, էկէր իճրասը քէլիմէլէրին հագիգի մանասընտա օլապիլիր իսէ։ Էօյլէ պիր Միուրթիւն քի միւնէվէր պիր վիճտան անա «Ամին» տէ-յէպիլին։ Մասսի վէ միլլի միւրաչէա իզգէրինէ քէէսիս էսիյէն եկեղեցական հէր հանկը պիր իթրիհասա, իսմինէ սասըգ օյան պիր Բողոքական սաչա-րազը օյաւագ։ Պունտան զիյատէսին տէյէպիլիրիզ. պու միսիլու պիր իթթի-հատա հիչ պիր խալիս Լուսաւորչական տախի րաղը օլմայաճագ տըր. վէ պու իքի սէպէպտէն. — պիրի պու քի, պու կիւն քի-լիսէյէ վէ տինէ հէր թարափտան էտիլէն հիւճիւմէրէ գարչը, փրօթէսթանլըզ օլ վագթ չիմտիքի կիպի քէնտի թէէսիրինի իչէտէմէյէճէք տիր. չիւնքի, եիւքսէք օլ-մայան պիր սաիգէտէն նաչի Անա քիլիտէ իլէ պիրլէյմէսի իւզէրինէ չօգ կէչմէզտէն օլ պէօյիւք պէտէն իչինտէ զայիպ օլաճագ։ Վէ իքինճիսի պու քի, քիլիսէտէ էսասի պիր քարեկարգութիւնա հասրէթեապ օ-լան պիր Լուսաւորչականը՝ պու միսիլու նագըզ պիր Միուրթիւն մէյուս էտէճէք տիր. չիւնքի օլ վագթ պիթթապի իսլա-հաթը տինիյէ իչին պէօյիւք միւչէվիլի-լէրտէն պիրի էքսիք օլարագ այնի նիս-պէթտէ լուզում հիսսի էքսիլէճէք տիր։ Գիլիսէ, պու կիւնքի պուլունտուղու տէմիր գափէս իչինտէ տահա գաիմ պիր քիլիսա ալթընա ալընմըչ օլաճագ տըր։

ԻՔԻ ՁԻՆԼԻ ԳԱՐԸԼԱՐ

ՎԵՐ. ՇԱՅՐԱՊԵՏ ՕՏԵԱՆ, ՄԻՆԱԼԸՃ

Պունլարը, չէնա հափթա ագտէմ չէհ-րիմիզին սօգագլարընտա կէչա ու կիւզար էթմէքտէ կէօրիւնճէ, անլէր մէրագըլըզը ճէլպ էթսիլէր։ Պու գարա սաչը վէ պա-տէմ կէօղիւ, այագլարը թօփուզ գարը-լար, տէյնէքլէրինին ուճունա տայանարագ կիւճ հալ կէզէպիլիյօլլար իսի։ Գըլըզ վէ գըլաֆէթլէրի քիթապլարտա կէօրտիլի-միւզ Ձինի լէսմէլէրինէ թաւմ պէնզէր ի-տի։ Պու իսի փիսի գարըլար աճէպա պու-րայա նէ՞ իչին կէլմիչլէր իսի։ Կէօյա պունլար կէօլ թապիպի իմիչլէր, Տօգ-էսմէրեան էսնաֆընտան իմիչլէր! Կէօլ պարըճը, կէօլ աչան վէ թիւրքիս էհալի-սինին կէօղլէրինին գուրճընը չըգարմագ խալը մագսասը իլէ կէլմիչլէր իմիչ։ Իչպու միւթէխասսիսլէրին իճրա ի սանաթլարը սասէ օլուպ, ամէլիյաթ ալէթլէրի իսէ Տօգ. էսմէրեանընքի կիպի մուսթէլիթ վէ միւթէնէվիլ տէյիլ իսի։ Էլլէրինտէ րուպ մէթրօ ուզունլուզունտա Հինաթթան գա-մըչընտան մամուլ պիրէր տանէ խաթթ մասթարը, պիրէր տէ էլլէրինտէ (պիլմէմ նէրէտէն կէչիլի) ուզուն, գարը շափգա չիչլէրինտէն իպարէթ իսի։

Թիւրքէ պիլմէզլէր իսի. անճագ վար վէ եօգ լուզէթլէրինի էզպէր էթմիչլէր իսի։ Պիրի կէլիպ գարչըլարընտա տիքիլէրէք, «Պէնիմ կէօղիւմտէ գուրտ վա՞ր մը», տէ-յու սիւալ էտինճէ՝ Ձինի գարը «Վար», տէր տէմէզ, ատէմճիղազ իսքէմէտէ օ-թուրուր, տէրհալ գարը ամէլիյաթընա պէտ էտէր, վէ նա՞սըլ։ Պիր պիլլօր սու, օնուն իլէ պու միւթէխասսիսէ՝ խասթասընն կէօլ գափագլարընը էվիլլա ըսլաարը, սօն-րա կէօղիւ տէ նիմ աչար, իքի գափագ-լարըն արա եէրինէ գամըչ մասթարը ու-ֆուգի օլարագ եէրլէշտիրիր, էլլնտէքի շափգա թօփուտու իլէ կէօղիւն գափա-

ղընը իւշ պէշ քէրրէ եօգարտան աշաղը սրղայըվէրիր : Պու ամէլտէն կէօղ դափա-
ղընըն ալթընտա պիրիքմիշ ճիպրէլէր գուրտ չէրինտէ մասթարըն իւզէրինէ չըգար :
Իշթէ կէօղտէն գուրտ չըգար , ամէլիյաթ պիթտի : « Օ՛ի կէօղիւմ րահաթ օլտու , »
տէյէն տէրհալ մէճիտ չէյրէյինի սուլար իտի : Գուրնաղ գարը , պիր տէ պաշ վէ
իշարէթ փարմաղլարը իլէ , ամէլիյաթ եափաղըն ատէմին իքի գաշլարը սրապըն-
տա վէ պուրնուրն եօգարքի թարափընա պիր քէտի ճըրնաղը սալար քի , ատէմին
ամէլիյաթտան կէչաիյինին իշարէթի տիր , եա տա , պախամ պոյա քի պէլլի օլմասըն :
Պու գատընլար պէօյլէճէ , պէշ կիւն զար-
փընտա օն իքի ինկիլիզ լիրալըգ իշ կէօր-
տիւլէր : Գուրուգ կիպի ուզուն սաշլը գօ-
ճալարը տա հէր կիւն պիրիքէն չէյրէքէն ի
ինկիլիզ լիրապընա պիթթահվիլ պաշգա
թարափա սիվիլիլէրտիլէր : Իշպու նէվիճաս
ամէլիյաթա հէր սընփտան էհալի , թիւճ-
ճար , էսնափ վէ մէմուրիյնի հիւքիւմէթ-
տէն նիշէլէր հիսսէտար օլտուլար : Պու-
րունլարընըն գըղարթընը տա խալլի կիւն-
լէր կէչմէտի : Մէսմուրիլիզէ նազարէն Պրու-
սա էհալիսինտէն 200 լիրա ափարմըլար
տըր : Պու զարիպ ամէլիյաթա շէհրին տօգ-
թօրլարը վէ հիւքիւմէթ թէաճճիւպլէ պէս
սէյիրճի օլտուլար : Նէճի օլտուգլարընը վէ
տիփիւմալարը օլուպ օլմասընընը թէհար-
րիտէ էթմէտիլէր : Պու հալլէր մէշուրթի-
յէթիմիզին պէրէքեաթ վէ եա պէլիյէսին-
տէն վէ եա տա սուի ի իսթիմալաթընտան
տըր : Սիզին հիսապընըղա հանկընը կէլիր-
սէ սիզ անը գապուլ էտէն : Մէշուրթի-
յէթ տէյիլ , էկէր սէմատան ալթուն պիլէ
եաղսա , քիսէմիզէ կիրէճէյի եօգ տըր :
Պու հիլէպաղ ատէմլէր Չինին չայ թար-
լարընտա պիւթիւն կիւն կիւնէշ ալթըն-
տա եանա եանա գըրգ փարա եէվմիյէ իլէ
չալընը իքէն , պիզիմ պէօյլէ միսքինճէ իշ-
լէրէ փարալար սաշտըղընը կէօրիւնճէ ֆի-

քիրլէրինտէ աճէպա , « Նէ՛ իւրմալը ա-
տէմլէր իմիշ » աէ՞մէտիլէր մի : Տիլէնճի ,
« Հիւմէթէ միւհթաճ պիր տէտէ . նի՞ճէ
սանա հիւմէթ էտէ : » (1) Պունլարըն եափ-
տըղը Փէննի ամէլիյաթ տէյիլ իտի : Ան-
ճագ ֆալըրըգ վէ չարփընըրգտան իպա-
րէթ իտի : Քիթապ վէ զաղէթալարընը
մէսալիլ խուսուսընտա վէ ճահիլ էհալի-
նին ֆիքրինին քիւշաաընտ աաիր նէ գա-
տար եիւքէք սէպէ նիտա էթսէլէր էթ-
սինլէր , գուլաղա վըղ կէլիր : Եէթէր ար-
թըգ , մէշուրթիյէթ վէ սարը միւնէվլէր-
տէյիլ : Մէշգ էտինիլ , կէօղիւնիւզիւ աշը-
նըգ , եօգսա աշարլար կէօղիւնիւզիւ : Պիզ
էվրօփա մէտէնիյէթինին գապուգ , գալըպ
վէ գըյաֆէթինտէ սուրուրըղ տա Չինին
կէօք պէզլի գարըլարընա պիլէ սօյուլմա-
յաճագ գատար հիքմէթիմիլ եօգ տըր :
Ճէհալէթի թէրք , մէարիֆէ սայ էաէլիմ ,
վէ պիր չէյի մուհարէմէ էթմէյի արթըգ
էօյրէնէլիմ : (2) 30 սէնէտէն պէրու միգ-
րօպ թալիմինի իշիթտիք : Տօգ . Տաղաւար-
եանըն վէ միլլէթտէ սաիր հաղիգ թապիպ-
լէրին պու հագգա եաղտըգլարընը օգսւ-
մասընըղ մը : Վէպա վէ գօլէրա վէ սաիր
իլէլի սարիանըն ինսանա միգրօպլա սիրաաթ
էթտիլինի , վէ չըգան սէնէ գօլէրա գօր-
գուսունտան գալնար սու իշմէքտէն թա-
ճիլ գալըղընըղը ունութտունըղ մը :
Չինի գարըլարըն էլլէրինտէքի գամըլ մաս-
թարլար , չիմտիյէտէք քիմ պիլիր գա՛շ պին
միգրօպլը կէօղլէրէ իլիշմիշ իտի : Պու եօղ
իլէ սաղլամ կէօղլէր , միգրօպլու մաս-
թարլարտան աշլա՞նմատը մը : Մահալլի հիւ-
քիւմէթ իղմաղը այն էթտի իտէ , կէօղ
սիզին տիր , աղըրսընը սիզ չէքէճէքիլիլ :
Ճէհալէթ պաշա պէօյիւք պիր պէլա տըր :
Մէշգ ու թալիմ ֆիքրի քիւշաա վէ թէն-
վիր էտէր : Մին էլ գատիմ էհալի պէյնին-
տէ հիւքմ ֆէրմա օլան ճէհալէթ , վէ ան-
տէն սիւսուր էտէն էնվաի միւսիպէթի
սիլիպ սիւփիւրէն թալիմին միւպահ սէյլի

տիր : 0 ֆիքրին գօրագ չէօլլէրինի չէնա-
պատ վէ մուհալիթ գըլար : Ախ թալիմ
ու թէրպիյէ , պէթալէթ ի մէզմուսէյի
ֆիքրատէն թէպիտ վէ անտէ քէչֆի հագաի-
դին ահվալը իգթիտարընը հասլը էտէր :

ԻԶՄԻՐՏԷ ԻՆՃԻԼԻ ԻՇ

ՎԵՐ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՏԱՆԱԼԵԵԱՆ, ԻԶՄԻՐ

2.

ՎԵՐ. Ճինիշեանըն թէէսիտ էթտիյի
պու մէքթէպ շիմաիքի ինթըրնէշը-
նէլ Գօլէճին թէմէլ թաշը սայրլապի-
լիր : 1885տէ ճէմաաթ մուհապէթ-
լէ վէ իթթիֆապլէ իշլէմէյէ պաշաաթը
խէ տէ , պիր ազ սօնրա (1887տէ) Շիշ-
մանեան կէլիպ վաֆթիդիլիք վազ էտէրէք
ճէմաաթըն պէլի պիր գըսմընը այըրմայա
մուվաֆֆապ օլաու , լաքին նիհայէթ քէն-
տինին թիւրքիստան կիթմէսի իլէ վաֆ-
թիլ էթտիյի քիմնէլէր տէ սաղըրմըշլար
տըր : 1893տէ ՎԵՐ. Յ. Թաշճեան չօպան-
լըգ իշինի տէրիւհտէ էտիպ վէֆաթընա-
տէք (1907 նիհայէթի) տէվամ էթմիշ տիր :
Պու միւստէթտէ ճէմաաթ տահա զիյատէ
թէրագգը էթմիշ տիր : Վէ մէշրութիյէ-
թին իլանընսան շիմաիյէտէք տախի պու
իշի աճիլլէրի տէրիւհտէ էթմիշ տիր :

Իզմիր Ինճիլի Էրմէնի ճէմաաթը ալէլ
ումում Անատօլունըն էնվա ի թարաֆլա-
րընտան կէլմիշ օլան քիմնէլէրտէն իպա-
րէթ տիր : Նիշէլէր պիր գաշ սէնէ պու-
րատա գալըպ սօնրա պաշգա հէրէ կէօշ-
միւշէր , շու հալտէ շիմաի 25 խանէ Փրօ-
թէպթան Էրմէնիլէր վար իքէն , պուըն
պիր գաշ միսլի տէ կէլիպ պիր գաշ սէնէ
գալըրգտան սօնրա կիթմիշլէր տիր : Ճէ-
մաաթըն պիր գըսմը տա պէքրարլարտան
իպարէթ տիր :

Իզմիր Ինճիլի ճէմաաթըն կէշմիշ ահ-
վալընա աթֆը նազար էտէր իսէք կէօ-
րիւրիւզ քի Բուժլար Էրմէնիլէրտէն զիյա-
տէ իթիտալը տէմ իւրէ վէ սապըրլա

մուամէլէ էթմիշլէր , պու սէպէպտէն ա-
րալարընտա հիշ պիր մուհազաա վուգու
պուլտուղը զիքր օլունմայօր : Բուժ Ինճիլի
քիլիսէ շիմաիյէտէք միսիօնէրլէրէ մէրպութ
օլմայարապ Էաշաաթըրտան մատա , 5—600
լիրալըգ տա պիր էվ սահիպի օլմուշլար ,
վէ անտէն մատա քիլիսա Էափմապ իշին
400 լիրա գատար տա փարալարը օլտուղը
սէօլլէնիլիյօր : Էրմէնի Ինճիլի քիլիսա խէ
քէնտիլէրի իտարէ էտէպիլմէք իշին նըս-
ֆընտան զիյատէ միսիօնէրլէրէ մէրպութ
գալըրգտան մատա պիդիմ տիր տէյէճէք
պիր թէք սանտալալարը պիլէ Էօգ տըր :
Սէվինէճէք պիր չէ , շու տըր քի , ՎԵՐ. Թաշ-
ճեանըն թէշլիդի վէ Կէնճէր շիրքէթինին
թէշէպպիւսի իլէ քիլիսանըն միւսթագպէլի
իշին 300 լիրա գատար պիր մէպլաղ վատ
էյլէմիշլէր վէ նըսֆընտան զիյատէսի տէ
թէէտիյէ էտիլմիշ տիր : Միսիօնէրլէրին
իւք այագ պատըրը թարիխտէն պէրու
միւրուր էտէն շու միւստէթ վարֆընտա Էրմ.
ճէմաաթըն պու պէօլիւք չէհրտէ պէնիմ
տիր տէյէճէք պիր չէյլէրինին պուլունմա-
մատը շայանը էսէֆ տիր : Ճէմաաթըն
տիգգաթ վէ մէրագընը ճէլպ էտէճէք
պիր պինա Էա մէքթէպլէրի վէ սաիր պիր
չէյլէրի օլմատըրընտան կէօրիւնիյօր քի
ճէմաաթ պիր նէվ սէրսէրի հալտէ կիպի
պրագըլմըշ վէ Էհէմմիյէթսիլ չէյլէր իւ-
զէրինէ միւստէլէլէր էթմէյէ վագթ պու-
լապիլմիշլէր տիր :

Մէմուռնըգ քի պու կիւն կիւզէլ պիր
պինա տէրունինտէ իպատէթ էտէպիլի-
յօրըլ , լաքին վագթ ճիհէթինտէ կիւճիւ-
յիւմիւզ վար տըր : Պիդիմ իսթէտիյիմիլ
զէմանտա խըտմէթ կէօրէմէյիլ , թամմ
վագթընտա խըտմէթի պիթիլիպ Էէքտի-
կէրիմիլ իլէ գօնուշմագ իշին «Պէօլիւք
սալօնա ,» (սօգաղա) չըգմայա մէճպուր օ-
լուրուլ . . . Պուրայա Էէնի կէլիլիյիմտէ
հիւրիյէթ գահրէմանը Էնվէր պէյին չէհ-
րիմիլի զիյարէթլէրինտէ պիլէ պիր նուլթ

իրատ էթմէլէրինի թալէպ էյլէտիմ: Վէ
լաքին պու ինթիմա իշխն էվիլէրա Ամէրի-
գալը միսիօնէրլէրտէն ռուխսաթ ալմալը
իմիշիզ, ալտըզ: Բուժ պիրատէրլէրտէն
տէ ալմալը իմիշիզ, անը տա ալտըզ վէ
սօնրա ինթիմալը ետփապիլտիք: Ատէթա-
տան ֆարգլը հէր հանկը պիր մէճլիս ի-
շխն էվիլէրա պիր չօգ շէյլէր հիսապա ա-
լըմալը տըր: Խիւլասա ի քէլամ պուրատա
էրմէնի ճէմաթը իշխն հէր ինթիյաճլա-
րնա քեաֆի պիր պլինայա էշէտտ ի լիւ-
զում վար: Բուժ Խնճիլի քիլիսա տալի
այնի միւշքիլթաթ ալթընտա էզիլմէքտէ
տիրլէր: 90 սէնէ տիր չօգ քէօյ գասա-
պալարտա նիշէ պլինալար ետփըմը իքէն,
միսիօնէրլէրն իւք իշէ պաշաալը իզմիր
շէհրինին Խնճիլի քիլիսաալը պու նէվ իհ-
թիյաճաթ ալթընտա պուլունույօր: Տա-
խիլի հալընա կէլինտիքտէ, քիլիսէ թէ-
շէքքիւր էտէճէք պիր մէվգիտէ տիր, մու-
հապպէթ վէ իթթիֆադ իլէ Բապպըն ի-
շինէ զայրէթ էտիլիօր: Հիւրըլիյէթ նիշէ
եէրլէրտէ ռուհանի սօղուգուգ վէ իհմա-
լիյէթ մէյտանա կէթիլմիշ օլտուղունա
րազմէն, պուրատա թէրազգըյա սէպէպ
օլմուշ տըր: 25—30 սէնէտիր պուրատա
պուլունանլարըն շէհատէթինէ կէօրէ, էլ-
եէվմ էն զիյատէ միւթէրազգը պիր հալ-
տէ պուլունույօր: Քիլիսամըղըն տիկէր ճէ-
մաթլար իլէ օլան ալապալը տա էյի
տիր: Էվիլէրա Լուսաուրչական պիրատէր-
լէրէ տահա զիյատէ կէրմիյէթլի վէ եա-
գըն ալազամըզ վար տըր: Էվիլէրա անլէր
Փրօթէթմանլար իլէ սօղուգ մուամէլէ է-
տէրլէր իքէն, շիմտի մուհապպէթ վէ իշ-
թիրաք կէօթթէրմէքտէ տիրլէր: Էվիլէրա
Փրօթէթմանլարտա տալի պիր նէվ տար
տիւշիւնմէքիք վար իքէն, պու կիւն գա-
փուլարըմըզ կէնիշ աշմագտայըզ: Հաթթա
իզմիրին Առաջնորդընըն տալի տալէթի-
միզէ ինապէթէն պիզիմ քիլիսա պլինամըզ
տէրունիտէ նաաիհաթ վէ նութգ վէրմէյէ

րազը օլմալալը՝ պաշգա եէրլէր իշխն տա-
խի պիր նիւմունէ ի իմթիսալ սայըլտա սէ-
զա տըր:

Իսլամ պիրատէրլէրիմիշ իլէ օլան ա-
լազամըզ տալի խօշ տըր, անլէրտէն գօն-
ֆէրանտա տալէթ էթտիլիմիզտէ ինապէթ
էթտիքլէրի կիպի, պիզիմ տալի նիշէ տէ-
ֆա անլէրէ գօնֆէրանա վէրմէյէ ֆուրսա-
թըմըզ օլըյօր:

Պուրատա կէնճէրին Խրիսթիյան շիր-
քէթիլմիզին 40 գատար աղալարը վար:
Ղայէթլէ մութազամ պիր հալտէ թէրթիպ
օլունմըշ օլուպ, պու ճէսիմ շէհրտէ քէն-
տիլէրին աղըղընա րազմէն պէօյիւք թէէ-
սիրլէրի վար տըր: Կիրակի կիւնքի խըտ-
մէթլէրինտէ հէր ազանըն ետփաճադ պիր
իշի վար տըր: Քիլիսէնին նէ մէքթէպի,
նէ տէ Կիրակի մէքթէպի վար տըր:
Պուլունանլար միսիօնէրլէրիմիզին խտարէսի
ալթընտա տըրլար: Մր. Մէզլազըն խտա-
րէսի ալթընտա Ինթրոնէշյունէշ գօրէճսէ
350 շակիրտ վար, պունլարըն 50 գատա-
րը էրմէնի տիր: Միս. Մէզալըմ խտարէսի
թընտա գըզլար գօրէճիյէյթ տաիրէսի, վէ
միսիս Փօլ նէզարէթլինտէ տար էլ մուպլի-
մաթ վէ սիւպեան մէքթէպլէրի թէրազգը
էտիլիօր: Եէհուտիլէր արասընտա շալըշան
Լօնսօն վէ Ըսգօյ Միշընլար վար: Պիր
տէ Ալման Լուտէրական քիլիսա մայրապէտ-
լէր խտարէսինտէ էրմէնի էօքսիւզ գըզլա-
րա մախտու էյթամիսանէ վար տըր:

Պու Սթէյլըն տաիրէսինտէ օն ֆարգլը
մահալլարտա Խնճիլի իշ աշըմըշ օլուպ,
շունլար տըր: Մանիսա, Ագ Հիսար, Պուր-
տուր, Աաֆիօն Գարահիսար, Էտէմիշ,
Իսպարթա, Այտըն, Ուշադ, Պայընտըր,
վէ Ագ Շէհիր: Պունլարըն սօն տէօրտիւն-
տէ էլէէվմ իշ թէրք էտիլմիշ տիր: Պուն-
լարտան պազըլար Բուժ իթթիհատընըն ի-
տարէսինտէ տիր:

ՊԻՐ ԱԶ ՏԱ ԷՅԼԵՆՃԷ

ՏՕԳ. Ա. Ս ՆԱԳԱՇԵԱՆ, ԱՏԱՆԱ

Գանատատա Միսիա Ֆրանք խամնտե պիր գատուն 13 չոճուգ իլէ շմէնտիֆէրատե եօլճուլուգ էախյօր խտի: Գօնտօգթօր կէլիպ պիլէթ իսթէտիյինտե գարը պիր թէք քէնտինին պիլէթինի կէօթէրտի, չոճուգլար պիլէթիլ խտիլէր: Գօնտօգթօր հիտտէթ իլէ, «Մատամ, պու պիր թէք պիլէթ իլէ թէքմիլ Կիրակի մէքթէպին: պէրապէր թաշըյամազընըղ, պուլնլարըն պիլէթի նէրէտէ,» տէտիյինտէ, գատըն «Պու շմէնտիֆէրատէ նիզամ 5 եաշընտան աշաղը չոճուգլար վալիտէլէրինին պիլէթի իլէ կիտէպիլիլէր, տէյիլ մի,» տէյու սիւալ էթտի: Գօնտօգթօր «Էվլէթ,» տէյինճէ, գարը հէման ֆամիլեա գաւորընը չոգարըպ կէօթէրտի քի քեաֆֆէսի քէնտինին չոճուգլարը տըր, վէ քեաֆֆէսի 5 եաշընտան աշաղը խտիլէր: Մէյէր գատըն իլք տէֆա 3 չոճուգ կէթիրմիլ Օնլար 4 1/2 եաշընտա, սօնրա պիր չիֆթ՝ 3 1/2 եաշընտա, սօնրա 3 թանէ՝ 2 1/2 եաշընտա, սօնրա 3 թանէ կէթիրմիլ՝ 1 1/2 եաշընտա, էն սօնէքիլ ալթը այլըգ գուճաղընտա խտի: Գօնտօգթօր տուտագլարընը ըսըըպ սափուշտու: Միսիա Ֆրանք իտէ 14 քիչիլէք պիր վալճընը տօլտուլմուշ օլարագ պիր պիլէթ իլէ եօլունա տէվամ էթտի:

—Փարիզտէ պիր կիւն պիր քէօշէտէ տուլուպ էթրաֆը սէյր էյլէր իքէն էօթէտէն պիր թիւլիւ քէօփէք կէլիպ օյնամաղա վէ էօնիւմտէ եուվարլանմաղա պաշլատը թապիրի պուշա իթիրաղ էթմէտիմ: Պիր աղ սօնրա պիր առէմ կէլիպ եանըմտա տուլտու վէ, «Չօգ կիւղէլ քէօփէք,» տէտի: «Էվլէթ,» ճէվապընը վէրտիմ: «Լաքին սաշլարը ուղամըլ քէսիլմէք իսթէր,» տէյինճէ, օ ֆիքրինի տախի թատտիգ էյլէտիմ: «Այա Սիմանեօլ քէսիլիլտէ չօգ կիւղէլ օլուր,» տէյու իլալէ էթտիյինտէ, «Փէք էյի օլուր,» տէտիմ: Հէման պէլին-

տէն մագաւը չըգարըպ, «Դըրգայլմ մը,» տէյու սօրտու, մէյէր քէօփէք պէրպէրի իմիլ: «Սիլ պիլիլիսինիլ, իսթէրտէնիլ գըրգապիլիլիսինիլ,» ճէվապընը վէրտիլիմտէ հէման օթուլուպ պին զանմէթ իլէ աճիլ աճայիպ շէքլէրտէ քէօփէյին թիւլէրինի քէսաի, վէ տօլլուլուպ քէմալը նէզաքէթ վէ իհիլիլամիլ՝ «Պէշ ֆրանք, իւճրէթիմ 5 ֆրանք տըր,» տէտի: Պուշուն իւղէրինէ, վագաա իւճրէթի տէյէր խտիլինի աճմա քէօփէյին պէնիմ օլմատըղընը պէյան էթտիմ: Հէրիֆին չէհրէսի թէպաիլ օլտու, եուլմուղունու վէ տիլլէրինի սըգըշալըըպ պիր շէյլէր սէօյլէյէրէք կիթտի, փէք զազապը կէօրիւնիլյօր խտի: Պիլմէմ ինսանլար նի՞չիւն պէօյլէ չափուգ էօֆրէլէնիլէր: Սէօյլէտիլ սէօյլէրի տէպուրատա հաղամ մուլլագա միւլէլիֆ տիլլէրինի սըգար վէ կէօլէրինի այլըրըր:

—Չօճուղուն պիրի պիր չարէք մէճիտիլք եուլմուշ, վալիտէսի չօճուղուն էլինէ շու թէղքերէյի վէրիպ տօգթօրա եօլլայօր, «Տօգթօր էֆէնտի, պու չօճուղուն իչէրիսինտէ րուպ մէճիտի վար, չըգարըպ վիլիթանըղա սայընըղ»:

—Մուալլիմ՝ «Գուշա թաշ ալթան չօճուգլար նէրէ կիտէրլէր,» տէյու սօրտուղունտա, շայիրալէրտէն պիրի «Գուշ չօգ օլան եէրէ,» տէյու ճէվապ վէրմիլ տիր:

—Սիւալ.— «Դիմ տաշա մէտուտ տըր 50 պին լիւտը օլա՞ն մը, եօգսա 7 գըղը օլա՞ն մը»:

Ճէվալ.— «Պիլա չիւպհէ սօնրաքի տաշա մէտուտ տըր, զիրա էվլէլքի տաշա զիյատէ իսթէր, սօնրաքի արթըգ իսթէմէղ»:

—Էֆէնտի մայէթինէ խիթապէն, «Եինէ նէ հալանլար ալթըյօրըն,» տէտիլինտէ, «Էֆէնտիմ սիգի մէտհ էաիյօր իտիմ,» տէմիլ տիր:

—Իքի եօլճու պէյինտէ շու վէճհլէ միւլքեալէմէ ճէրէյան էտիյօր խտի: Պիրինճի

եօլճու, «Շուէատէ պիր տէֆա էօյլէ պիր սօղսւգ օլտու քի, պիր թէաթրօտա օթու-րուր իքէն, էհալի օյունտան միւթէէսսիր օլուպ աղլամաղա պաշլաուղընտա՝ եօգարը լօճատաքի սէյիրճիլէրին կէօզ եաշարը աշաղը էնէնէ գատար տօնուպ ճամ փարչա-լարը կիպի պաշլմըղա տէօքիւլտիւլէր,» տէր: Օլ պիր հօլճու, «Պու պիր չէյ տէյիլ, պի-զիմ մէմլէքէթաէ էօյլէ սօլուգ օլտու քի քէտիւնին պիրի տաւտան տամա սըչար իքէն օրթատա հափատա տօնտու գալտը,» տէյու մուգապէլէ էտէր:

—Վաիղին պիրի վաղ վէրիւր իքէն, «Օ-րատա աղլայը վէ տիշ գըճըրապըր օլա-ճագ սըր,» տէտիլնտէ, պիր իսթիյար գարը՝ «Պատուելի, պէնիմ տիշիմ եօգ, նէ՞ օլաճագ,» տէյու պաղըրմըշ: Վաիղ չաղըրըպ, «Օրատա սանա պիր թագըմ տիշ եափարրաճագլար,» տէյու ճէվապ վէրմիշ տիր:

—Պիր Ամէրիգալը իլէ պիր Իրլանտալը պէյնինտէ միւքեալէմէ: Ամէրիգալը «Պի-զիմ պիր թափուղումը վար իտի, պիր կիւն կիտիպ մըսըր պուղտայը եէյիպ կէլ-տի 12 եումուրթա եումուրթլատը, իքինճի կիւնիւ 24, իւչիւնճիւ կիւնիւ 36, տէօր-տիւնճիւ կիւնիւ 72 փիլիճ չըգարտը»: Իր-լանտալը, «Պու պիր չէյ տէյիլ, պէնիմ վալիտէմին պիր քէօր թափուղում վար իտի, եանըչըր իլէ տէսթէրէ ուֆանթըսը եէ-միշ, էվէ կէրտի 12 սյագ պօյունտա պիր թախթա եումուրթլատը, էրթէսի կիւնիւ պիր տահա եէյիպ եինէ պիր թախթա եումուրթլատը, տէօրտիւնճիւ կիւնիւ գօ-լօճգայա օթուրուպ պիր մասա, պիր սօ-լապ, պիր պիւրօ վէ պիր գանափէ չը-գարտը»:

—Իքիւրքէքարապընտա միւսահէպէ: Պիրի, «Գարըմ էօյլէ էօֆքէլի տիր քի, տիւն պա-շըմտա 4 թապագ գըրտը, պիլմէմ նէ՞ եափմալը» տէր: Օլպիրի, «էվին թապագլա-րընը թէքմիլ պաղըրտան եափտըր,» տէր:

—Միլլէթ մէճլիսինտէ, աղալարտան պիրի զաղապ իլէ, «Օ էֆէնտիւնին իամինի աղղընըղա ալտըղընըղա աղղընըղը եըյ-գայընըղ,» տէյու պաղըրտըղընտա, գար-չըտան պիրի, «Պա գաիտէ ի սըհիյէտէն տօլայը թէչէքքիւր էյլէրիղ, ֆագաթ չու-նու էյի անլայամաուրգ քի աղղըմըղը էվ-վէ՞ մի եըյգայաճաղըղ, սօնրա՞ մը,» տէ-յու ճէվապ վէրմիշ տիր:

—«Մատամ, հէր պայրամտա զէվճիւիղէ պիր պօյուն պաղը՞ մը հէտիյէ էտիյօրպը-նըղ»: «էվվէթ, պէրէքէթ վէրսին, զէվճիմ հէր տէֆա վէրսիյիմ այնի պօյուն պաղը օլտուղունուն ֆարղընա վարմաղ»:

—Տօգթօր՝ «Խասթայա իլաճը վէրիւր իքէն էյիճէ սաղլայընըղ,» տէյու թէնպիհ էթմիշ: Խասթա սահիպլէրի իշի եանըչ անլայըպ, խասթայը օլ գատար սաղլամըշ-լար քի վէֆաթ էթմիշ:

—Պիր խասթայա եարըմ օգգա տօ-լուտա չիշէ իլէ իլաճ վէրիպ կիւնտէ 3 գաշըղ իշմէսինի թէնպիհ էյլէտիմ: Էր-թէսի կիւնիւ չիշէ էլինտէ կէլիպ իլաճըն ֆաիտէ էթմէտիլինտէն չէքվա էյլէտի: Շիշէյի կէօրտիւյիւմտէ, «Տահա իւշ գա-շըղ իշմիշին, տիւքէնմէյինճէ ֆաիտէսի անլաշըլմաղ,» տէյիպ իշիմէ տէվամ էյ-լէտիմ: Աղ սօնրա խասթա թէքրար պէնի չաղըրըպ «Իշթէ պիթիւրաիմ, կէլ պագ ֆաիտէ օլմո՞ւշ մը,» տէտի: Տէօնաիւմ քի թէքմիլ չիշէյի իշիպ պիթիւրմիշ: Սօնրա՞... օրասը գալըն, չիմտի սէօյլէյէմէմ...

—Միւթէվէֆֆա Մր. Սանտըրս՝ Զէյ-թունտա պիր նիքեահ էտէր իքէն, սըրա թագրիւր ալմաղա կէլմիշ վէ կիւվէյիյէ խիթապէն, «Պունու սէվիպ էօլէնէ գատար սահիպ օլաճա՞ց մըսըն,» տէյու սօրտու-ղունտա, կիւվէյի էլինի եանտան եանա սաղլայարագ ուղուն պիր ըսըղ չալմըշ:

ՐՈՒՅԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ԱԹԷՇՏԵՆ ԼԻՍԱՆ

պու աթէշ չէքլիզ պիր ալէվ տէյիլ տիր :
 0 Աբրահամըն մէշալէսի , չէօլտէքի տիրէք ,
 Եսայինին աղզընա տօգունան գօր վէ Ե-
 զիկիէլէ իզհար օլունան ալէվ տէյիլ տիր :
 0 պիր լիսան տըր . հաթթա թագսիմ օ-
 լունմըշ պիր լիսան տըր : Հէր պիր միւմի-
 նին ալնընտա պիր չօգ լիսանլարա թագ-
 սիմ օլունմըշ պիր աթէշ թագապագասը պու-
 լունմագտա իտի : Եէնի թանգիմին ալա-
 մէթ ի ֆարիգասը պու իտի : Խրիսթիյան-
 լըզ աթէշտէն պիր լիսան օլաճագ իտի :
 Պու աթէշտէն լիսան Մէլէքիւթ Ուլլահը
 պինա էտէճէք օլան գուվլէթին տախի ա-
 լամէթի իտի : Պու գուվլէթ իտէ օ գա-
 տար մուհիմմ պիր Եէր թութմագտա
 իտի քի հէր չէյ հազըր իքէն անա մալիք
 օլունճայատէք Եէրուսաղէմտէ գալմաղա
 րազի օլտուլար : Ճանլարըն թէվպէսի իչիւն
 մէզպահ վէ քէրուպիմ , գուրպան վէ պու-
 խուր , ուրիմ վէ թուլիմին խըզմէթի
 խիթամ պուլմուշ իտի : Հաթթա թագալիւթ
 իւլ ահտըն պիլէ զէմանը կէշմիշ , վէ ին-
 սանլար Ալլահ իլէ միւլագաթ էթմէք իչիւն
 հէքքէլին տար տաիրէսինտէն խէլա տաիր-
 միշէր իտի :

Պուրատա Ալլահ քէնաինին իշաաչարը-
 նը րուհ իլէ թէմհիր էսիյօր : Պու Եէնի
 ալամէթ իլէ անլէրէ էօյլէ պիր գուվ-
 վէթ վէրիլմէքտէ իտի քի՝ անընդէ քի-
 լիսա մէլիքլէրին հուզուրընտա տուրաճագ ,
 սինաղօղլարա տուխուլ էտէճէք , մէճլիսլէրի
 սիւքիւթ էթաիրէճէք , ճիւմհուրլարը թէս-
 քին էտէճէք , միւթէալլէմ արնֆա գար-
 չը չըգաճագ , ճահիլի իսքեաթ էսիպ հիս-
 տէն մահրում օլանլարը ույանսըրարագ թէն-
 վիր էտէճէք վէ պարիա գալպլէրի սէմալի
 աթէշլէ թութուչտուրաճագ իտի : Քրիստոս
 միւմինլէրտէ պուլունան պու գուվլէթ վա-
 սըթասըլլէ Եէրուսաղէմտէն պաչլարագ
 պիւթիւն Եէհուտիյէ վէ Սամարիատա վէ
 Եէրին ուճլարընա գատար վազ վէ ի-

լան օլունաճագ իտի : Լիսաւն , նէ՝ տէհ-
 չէթլի վէ նէ՝ մանատար պիր ալամէթ : Զէ-
 մին իւզէրինտէ վուզու պուլան էն տէհ-
 չէթլի մուհարէպէտէ իսթիմալ օլունան սի-
 լահ պու տըր : Լիսաւն , ատէմին քէնտի
 հէմճինսինէ սէօյլէմէսի քէլիմաթ վասըթա-
 սըլլէ պիր ֆիքրտէն պաչգա պիր ֆիքրէ ,
 վէ պիր գալպտէն պիր տիկէրինէ իսթիգալ
 էտէն պիր փէյլամ տըր օ :

Լաքին Եալընըզ լիսան տէյիլ՝ անճագ
 աթէշտէն լիսաւն . անտէ ինսանի սէտա ,
 իլահի հագիգաթ , ինսանի թէքէլլիւմ ,
 Բուհիւլ Գուտուրն նէֆիսի , պիր ինսանի
 ալէթ , պիր ֆաիգ իւթ թագալիա գուվլէթ
 մէվճուտ տըր : Լաքին Եալընըզ պիր լիսան
 տէյիլ , անճագ թագսիմ օլունմըշ լիսաւն-
 լար : Ինսանլարըն լիսանլարը միւթէնէվլի
 վէ չօգ օլտուղը կիպի Խալիգ տէ անլէր իլէ
 էն էսասի պիր ալագայա կիրէր իքէն
 ճիւմլէ լիսանլարը իսթիմալ էթմէքլիյէ րա-
 զի օլույօր : Շէօյլէ քի վէմինտէ հէր հան-
 կը պիր գալպտէն սէմայա Եիւքսէլէն «Եա՛
 փէտէր , պէն սէնի սէվէրիմ» սէտասընա
 մուգապիլ , սէմատան տա «Է՛յ օղլոււմ ,
 պէն տէ սէնի սէվէրիմ» ճէվապը կէլէպիլ-
 սին : Թագսիմ օլունմուշ լիսանլար հէր պիր
 ֆէրա վէ գապիլէնին Ալլահ իլէ տօղրու-
 տան ալագա էտէպիլմէսինի միւմքին գըլ-
 տըղը միսիլլի , պու ալամէթ իլէ հէր պիր
 լիսան սահիպի , Եանի պիլճիւմլէ լիսանլար
 Բագպ Յիսուս Քրիստոստա իզհար օլունան
 խէլա վէ Լնճիլէ վարիս տիրլէր :

Պու աթէշ զէմինէ տօգունմամըշ օլ-
 սա իտի , պէլքի պէնիմ վալիտէմ պէնի
 գանլար իլէ պօյանմըշ պինալարա կէօթիւ-
 րիւպ , Ալլահա իպատէթ արղ օլունույօր
 իտիյինի կէօսթէրէճէք իտի : Եախօտ պէն
 քէնտի չօճուղումա թաչլարըն իլահլար ի-
 տիյինի խապէր վէրէճէք իտիմ : Միւպա-
 րէք օլուն օ ոսաթ քի , անտէ պիլլէ նա-
 թըղիյէթ իհսան էթմիշ օլան մէնպալը ի-
 նայիաթ , չու ոօղուգ զէմինէ աթէշտէն լի-
 սան իլէ տօգունմագա տախի րազի օլտու :

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

L O R S F L U S V

Ե Ա Խ Օ Տ

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆ ՆԱՊԸԼ ԱԼԸՆՏԸ

1.

Հինտիսթան վե անըն սերվեթ վե ա-
զամեթ ու ճելալը , եիւզ միլիօնլարճա է-
հալիսի վե օրատա վուգու պուլմուշ օլան
նիչէ պէօյիւք վագըալար պէլքի պաղըա-
րա մալիւմ տիր : Փագաթ Հինտիսթանը
Խնկիլթէրրայա թապի էյլէմիշ օլան զաթըն
քիմ օլաուղունը , վե պու զաթըն եանի
Բօպէրթ Քլայվըն քէնտի կէնճլիյինտէ
պու մագսէտէ նէ՞ ազիւմ պիր խըամէթ
իֆա էյլէմիշ օլաուղունը փէք աղլար պի-
լիր : Պու զաթ 1725 Սէպտեմբեր 29տա
Խնկիլթէրրատա Շրօֆիիրտէ թէվէլլիւտ էթ.
միշ տիր : Բրօպէրթ Քլայվ սէպալէթին-
տէ տիկէր ըէֆիգլէրինտէն չօգ ֆարզը
պիր չօճուգ օլուպ հիշ պիր շէյտէն գօրգ-
մազ խտի : Վէ պու գօրգուսուղլուղը պա-
զէն օլ գատար զարիպ խտի քի անըն վա-
լիտէյնի չօճուգտա պիր ազ ազլ էքսիք-
լիյի օլմալը սըր տէյու էնտիչէ էտէրլէր
խտի : Օ փէք ըահաթսըզ վէ զալղաճը օ-
լուպ հէր քէս իլէ զալղա հափար՝ ըաքին
հիշ պիր տէֆա պիլէ մաղլուպ օլմազ խտի :
Շայէտ քէնտինտէն փէք գուվլէթլի օլան
պիր օլլան գարչլընա չըգըպ քէնտինի
մաղլուպ էթսէ խտի , զալղատան օսանմա-
յարագ էնճամ անա զալիպ օլունճայատէք
անըն իլէ օղրաչըր խտի : Տէրպէրինի հիշ
էօյրէնմէղ խտի : Մէքթէպտէն մէքթէպէ
կէճոտէրիլաի իսէ տէ , հէր եէրտէ օ այնի
տէրէճէ թէնպէլ վէ եարամազ պուլունուր
խտի : Վէ օ զէմանլարտա մէքթէպէրտէ
ֆալազա ուսուլը պուլունտուղընտան ֆա-
լազա եէմէսի տէ էքսիք օլմազ խտի : Անըն
հէփ մուսպիլմէրի արապընտա սալթ պիր
զաթ վար խտի քի անտէ պիր մահֆուզ

իգթիտար միւշահէտէ էտիպ , անըն միւս-
թագպէլտէ պէօյիւք պիր զաթ օլաճաղընը
խտիա էտէր խտի :

Տէնիլիյինէ կէօրէ՞ Քլայվըն փէտէրի
սէրթ թապիաթը պիր քիմնէ օլուպ չօճու-
ղունը գօլայճա խտարէ վէ թալիւմ էտէմէ-
սիյի սէպէպտէն օ տահա իւշ եաչընտա իքէն
անը զուրպէթէ եանի Մանչէսթըրտա
մուգիւմ թէյլէսինին եանընա կէճոտէրտի :
Օրատա պիր գաշ սէնէ գալտըգտան սօն-
րա օ պաշգա պիր շէհր մէքթէպինէ կէճո-
տէրիլտի , ֆագաթ չօճուգ հալա փէք քիւ-
չիւք խտի : Օրատան տալի օն պիր եաչըն-
տա օլաուղու հալտէ մահալը վէլատէթի
օլան շէհրին պիր մէքթէպինէ կէճոտէրիլ-
տի : Հէր նէվ արսըզըգտա պիրինճի օ-
լուպ՝ հէր նէրէտէ պիր միւնաղաա զուհուր
էթսէ մութլազ քէնտիսի իլին իլինտէ պու-
լունուր խտի : Վէ հէր հանկը իլէ թէչէպ-
պիւս էթսէ , հէր քէսին ալէյհինտէ վէ հէր
քէս քէնտի ալէյհինտէ պուլունուր խտի :
Պու շէհրտէ պիր թագըմ չօճուգլարը պա-
չընա թօփլայըպ անլէր իլէ շէհրին պիւթիւն
էանաֆընը թաճիզ վէ ըահաթսըզ էտէր
խտի :

Պունլար ատէթա պիր էչգըյա շէթէսի
միսիլու էհալիյէ մուճիպի խալֆ ու իզ-
թիրապ օլմուշլար խտի : Անլէր էանաֆտան
պիրինէ կիւճէնտէլէր խտի Քլայվ էճոյլէրին-
տէ օլարագ կիտիպ՝ անա «Ետ պիլէ իս-
թէտիյիմիլփարայը վէր , եօգսա սէնին հագ-
գընտան կէլիր , սէնի ճանընտան պէլտիրի-
րիրիլ , վէ տիւքքեանընըն պաչընա չօգ
շէյլէր կէթիրիրիլ » տէրլէր խտի : Ումու-
մէն տիւքքեանընլար անըն իսթէտիյինի
վէրիպ կէճոյլինիւ եափարլար խտի , զիրա
Քլայվըն «Եափարըմ » տէտիյինի հէր հալտէ
եափար իտիլինի էյի պիլիրլէր խտի : Անա
գարչըր զօմաղա չալըչըպ մուվաֆֆագ օլ-
աուղլարը վուգու պուլմամըշ խտի : Պիր
տէֆա էանաֆտան պիրի անլէրին թալէպ
էթտիլինի վէրմէքտէն իսթինա էթտիլին-

տէ, պու պէօլիւք շէտիտ պիր եաղմուր էսնասընտա կիտիպ անըն տիւքքեանընը էօնիւնտէ պուլունան սու եօլունու գափաաւըլար շէօյլէ քի՝ եաղմուր սույու օլ տիւքքեանըն իչինէ կիրիպ օտատա պուլունան էչեանըն չօլունը խարապ էյլէտի : Պունըն իւզէրինէ տիւքքեան սահիպի անլէրին իսթէտիյինի վէրէրէք շէրլէրինի տէֆ էթմէյէ մէճպուր օլտու : Հալը հաղըրտա շէհրլէրտէ պու ճինա շէյլէր վուգու պուլամաղ իսէ տէ, օլ վագթլարտա նիզամի փօլիս իտարէսի պուլունմատըղընտան պու ճինա եարամաղ չօճուգլար իլէ քիմնէ պաշ կէլէմէզ իտի :

Քլայվ՝ սալթ պու նէվ շէրպաղըգլարըն պաշը օլմաղլէ իքթիֆա էթմէյիպ ճիւրաթ, վէ քիւսթալըգ թալէպ էյլէյէն, վէ սաիրլէրին կիրմէյէ ճէսարէթ էթմէտիյի չօգ սըրալարտա, օ կէօզիւնիւ տալտան պուտագտան յագընմայըպ պիլա թէրէտալու էօնէ աթըլըր իտի : Լաքին շու նօգթա շայանը ղիքը տիր քի տալիմա թէհյիքէ նէ գատար պէօլիւք օլտա քէնտիսի տալիս օլ տէրէճէտէ իթիտալը տէմ իլէ տալլանըր իտի : Պիր եէրտէ սէքսէն այադտան ղիյատէ իրթիֆաը օլան պիր քիլիսէ շան գուլէսինին թէփէսինտէ էթտէրհա պաշը շէքլինտէ պիր գաշ օլուգ վար իտի : Քլայվ ճանընը կէօզիւնէ ալարագ պունլարտան պիրի իւզէրինէ թըրմանըպ չըգտը վէ օլատա հիչ պիր շէյ թուլթմայարագ րահաթ րահաթ օթուրտու : Մէրգումըն ըէֆիգլէրի վէ էհալի աշաղտա թիթրէյօրլար, վէ հէր ան անըն միւվազէնէյի ղայիպ էտէրէք աշաղը տիւշիպ փարէ փարչա օլաճաղընը մէմուլ էտիյօրլար իտի : Պու կիպի մահալլարա թըրմանըպ չըգմագ չօգ միւշքիլ իտի :

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՄԷՃԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆ

1111 իննի ինքիւնստա՝ գանունամէլէր էնճիւմէնին տէվրի իսթիպատա մէմուրլիյնի մատաշաթընը գաթ օլունմատընա տաիր վէրլէն թաղրիլէ րուի մուվաֆագաթ էթմէտիյի արղ օլունտու : Էմնիյէթի ումումիյէ պիւտօճէսի հէյէթի ումումիյէսինին միւգաքէրէսինտէ Միւսպ մէպուսը Տօքթ . Բիգա Նուր՝ իսթանպօլտաքի հալը հաղըր թէշքիլաթընըն էմնիյէթ վէ ասաթիլի ումումիյէյի թէէմինէ քիֆայէթ էտէմէյէճէյինի, վէ Գանուրը Էստաի իլէ միւլէյէտ օլան հուգուգ վէ հիւրիլիյէթի շախիլէյէ թէճալուգ վագըր օլտուղունու, փօլիպլէրին տարպը էչսաս վէ իչկէնճէ վէ խիլաֆը գանուն թաղիլգաթ կիպի գալմանինի ումումիյէ աշքեալմընա քիւլիլէն մուգայիր հարաքեաթ վէ թէճալուգաթա ինթիսար էթտիքլէրին ղիքը էտէրէք շիքայէթի շէտիտէտէ պուլունմը, վէ Էմնիյէթի ումումիյէ միւտիր մուսալինի Շաքիր պէյ իչպու իթիլազաթըն տօղրու օլմատըղընը իտալա էտէրէք, մըգտարը քեաֆի փօլիպլէրին պուլունմատըղընը, փօլիպլէր թէշքիլաթընը քէմալա իսալ իչիւն իսթանպօլտա, Սէլանիքտէ վէ Պէյրուլթա Փօլիս մէքթէպլէրի քիւշաա օլունտուղունը, Էմնիյէթի ումումիյէտէ խաֆիյէ նաղարըյա պագըյան կիլլի փօլիս թանղըմընը էստը ղայէթ մուհիմ օլտուղունը, պունլարըն էսքի խաֆիլէրէտէ տալա պէնղէտիլէմէյէճէյինի տալիս պիլիթրմիլ տիր : Իսթանպօլ փօլիս իտարէսինէ 500 պին ղըշ . վէ թաշրալար փօլիպլէրի մէսարիֆաթը իչիւն տալի պիր միլիօն ղըշ . ղամմ գապուլ օլունմուշ տըր : — 1112 իննի ինքիւնստա՝ Տախիլիյէ նաղըրընըն իսթանպօլ փօլիս միւտիրիլիյէթիլին Տախիլիյէ նէգարէթինէ րապթընա տաիր օլան մատտէի գանունիլէսի էքսէրիլէթի արա իլէ գապուլ օլունմընարը : Բէթինին գալարըրմաղըյա մէմիլէթթիմիլտէն պէօլիւք պիր ուգուպէթին տէֆ ու ըէֆ օլունմաղընա տաիր սէրտ էտիլէն պէյանաթա Սաարուգամ փաշա շու միւվալ իւզըն ճէվապ վէրմիլ տիր : «Բէթի լաղվ էտիլէճէք օլուրսա Տուլունը ումումիյէ պիլտէն փէք չօգ փարա թալէպլինտէ պուլունմագ սըր, հէմ պանսրօլ ուսուլը գալիմ օլուրսա, պունտան տա ըէնճպէր իսթիֆատէ էթմէյիպ ղէնկիլիլէր վէ սէրմայէտարլար միւսթէֆիս օլաճագլար : Շու հալտէ, ըէթի-

նին Տուրուսը ուսումնական մեքսիկական պուլսիստական անուն դառնալով մուհիմ վե անվալը հազարէի մալիկեմիլի վեք զի-յատէ ալազատար պիր մալիկե մէսէլէսի օլ-տուղունը պիլէրէք տիւնիւնմէնիզի թաւսիյէ էսէրիմ: Մալիւմիւնիւզ օլուն քի, հիւքիւ-մէթ րէսիւնին միւստէթիւնին թէմաթի պէյ-հինտէ տիր: Չաթէն առէմ ի թէմաթիւնն տաիր Տուրուսը ուսումնականն աէ րէյ ի մուվաֆազա-թը իսթիհաւ օլունը սըր: Ինկիլիզ տալիւյէր վէքիլի Սըր Պօք տա թէմաթիւն ալէհինտէն տիր, անճազ քի, մէնաֆի ի խաղինէմիզ նօգթա ի նա-զարընտան հէր նասը հալլ էսիլմէք լաղըմ կէ-լիրսէ օլ վէճիլէ հէյէթ ի ուսումնականն միւզա-քէրէ էթմէսինի թաւսիյէ էսէրիմ: Բէմի մէ-սէլէսինն քէսպ ի դաթիյէթի կէլէճէք աէվրէ ի իճթիմաիյէ հէվալէ էսիլաի: Տօգ. Բիզա Նուր թէմէթիւ վէրիլիւրնին ինթիզամըզըզընտան չիքնայէթ էթոի: Կէլէճէք սէնէսէն իթիպարէն էճնէպիլէրտէն աէ թէմէթիւ սըննաճաղընը Հազար փաշա սէօյլէտի: Իտորէ ի մախսուսէ եէրինն թէքիլ օլունաճազ վաթիօր չիքէթի ի-չիւն 30 միլիօն դըշ. դապուլ օլունտու: Ղաչը ի Միւսիլիւրնին պէսէլաթը ասքէրիյէ պազայալը օլան պիր միլիօն 800 պին լիրանըն հիպաւընա տաիր արզ էսիլէն մատտէ ի գանուսիյէ գապուլ օլունտու: — 113 ինճի ինթիւնտա՝ թուրուզը ուսումնականն ինչաթ վէ թամիրաթը իչիւն 2 պու-չուզ միլիօն լիրա իսթիզարընա տաիր վէրիլէն թազրիր գապուլ օլունուպ, Սասրազամ փաշա, ինչաթ իչինի պիր Ֆրանսըզ գոււմիանիսալը տէրիւնէ էթաիլի իչիւն Ֆրանսըզարտան իս-թիզարազ էսիլէճէյինի, 10 պին քիլօմէթօլըզ հօլ անճազ պէշ սէնէսէն հափըզապիլէճէյինտէն, պունտան զիյատէ իսթիզարազա չիսիլիք լիւզուժ օլմալըզընը սէօյլէմիշ տիր: Մալիյէ միւսթէլարը՝ խաղինէ ի աէվլէթտէ 4 միլիօն լիրա մէվճուս ի-տիլինի, պու սէնէ հիւքիւմէթին 12 միլիօն լիրա տահա իսթիզարազ էտէճէյինի, Թագսիմ թալիմ-խանէսինին ֆիւրուլիթ էտիլմէյէճէյինի, վէ սաիր հօլլարա պիւտճէտէ 600 պին լիրա պիր իզթի-տատ իճրա էսիլէճէյինի, մալիյէ վարիտաթը ուսումնականնին 28 միլիօն լիրա, մէսարիֆաթը քիւլիյէսինին իսէ 36 միլիօն լիրա վէ պիւտճէճէ ալըզըն տալի 8 միլիօն լիրա օլտուղունը պիլ-տիրմիշ տիր: Մէմուրիյն ի ասքէրիյէտէն 20 սէ-նէ խըտմէթ էսէնիւր թէգայիւտ էսիլիլ իքէն, էնճիւմէնին գալարըզա, պունիարըն տա մէմու-րիյն ի միւքիլէ կիպի 30 սէնէ խըտմէթաէն սօն-

րա թէգայիւտիւյէ հազարը օլմալարը գապուլ օլունուշ տըր: Չէսթըր փրօթէսի թէքար միւ-զաքէրէյէ գօնուլուպ, Սասրազամ փաշա «Պու-նուն չիմաիյէ գասար թէէսիլ օլունմալընա տաիր պալըճա սէպէպ՝ Ամէրիզա հիւքիւ-մէթիլլէ պիր մէսէլէ հազարնտա իթիլաֆա կէ-լէմէտիլիմիզ օլունը տըր: Եանի, Ամէրիզա թէ-պասսընտան օլմալար թիւրք մահքէմէլէրնտէ մուհաքէմէ օլունալազ վէ ճէգայիւտըզլաճազ տէջօլար, պիլ տէ պունա լազի օլմալօրըզ: Շմէնաիֆէրի Ամէրիզալարը եսիլալարը հալաէ, պիր չօգ Ամէրիզալարըն տիլարըմըզա կէլէճէյի թապիլի օլուպ պու մէսէլէնին սուրէթ ի մաթ-լուպէտէ հալլ օլունմալը Չէսթըր փրօթէսինին թասարզ վէ գապուլունա ալազատար պուլու-նուլօր,» տէմիչլէր տիր: Չէսթիլ փրօթէսինին հէման չիմաի թահթը միւզաքէրէ վէ թէֆթիլէ ալընմալընա տաիր 60 իմզալը թազրիր րէյէ գօ-նուլունը իսէ տէ, պու տէֆա թէէսիլինն տաիր վէրիլէն պաշգա իքի թազրիրէրէ քէսէրիյէթ ի արա իլէ գապուլ օլունմուշ վէ պէօյլէճէ Չէս-թըր մէսէլէսի չիմաիլիք թէքք ու թէէսիլը է-տիլմիշ տիր: — 114 ինճիլ ինթիւնտա՝ աչի-րէթիլէրն պիր մահալը մուսայէնտէ իսքիւն էթսիլիլմէսի, անլէրէ 6 միլիօն 10 պին տէօ-նիւմ արաղի իլէ 50 պին լիրա վէրիլէճէյի միւ-զաքէրէ օլունտու: Հօրան իսլահաթը իչիւն 250 պին լիրա թախսիտաթ գապուլ օլունտու: Մէ-պուսար՝ ասքէրի թէգաիւտ մաշաթընըն թէն-գիլիլլէ 250 պին լիրա պիր իզթիտատ իճրա էթ-միչլէր իտի, 30 սէնէ խըտմէթտէն սօնրա թէ-գայիւտ էսիլմէլէրնի տալի գարարաշարըմը-լար իտի, Այան իշպու գարարարա չէտիտէն մուզալմէմէթ էթոի, հապուքի մէպուպար գա-րարարընտա իտար էթաիլէր: Պու պապտէ իքի պէօյլէք միլլէթ մէճիլիսի պէյնինտէ ճէրէյան է-տէն միւզաքէրէ ի չէտիտէ վէ թէաթի ի էֆքեար սապահա գատար աէվալ էթոի իսէ տէ, պիր նէթիճէ վէրիլմէյէրէք մէսէլէնին հալլը կէլէճէք աէվրէյէ թալիզ էսիլաի վէ իւչիւնճիւ տէվրէ ի իճթիմաիյէ իսթիմաիլէզիր օլտու:

S Ա Ի Լ Ի

Սուլթան Մէհմէտ հազրէթիլէրի պու Փազարէր-թէսի կիւնիւ Բումէլիյէ միւթէվէճիհէն չէհրմիզ-տէն հարաքէթ էյլէմիշ օլտուղարը կիպի, Վէ-լի ի անտ Եուսուֆ Իզգէտտին էֆ. տալիս Ինկիլթէրա գրալը Ճօրճ մէրասիմի թէտիլիլէյէ-

լերինսէ հազար պուլունմագ իւզրէ կէչէն Փա-
ղար կիւնիւ մուֆարագաթ էյլէմիշ տիր : —
Թիւրք — Պուլկար հուսուտու իւզերինսէ 4 Պուլ-
կար ասքէրլէրիյէ ասաքիր ի Օսմանիյէ արաւըն-
տա եէնի պիր միւստուէմէ վուզու պուլունշ իսէ
տէ , թէլէֆաթ օլմամը տրր : Պուլկարիանըն
հարպիյէ նազըրը հուսուտա վուզու պուլուն
հատիսէ հազգընտա Պուլկար մաթպուլաթընա
թագաթմ էթալիյ թէպլիդաթտա , մագթուլար
իւզերինսէ իծրա էտիլէն մուսայէնէ նէթիճէսինսէ
միւստուէմէյէ իւք տէֆա Թիւրքլէր թարաֆըն-
տան միւսպաշէրէթ էտիլմիշ իսիյի պէյան օլուն-
մըշ տրր : — Կիւիս անվալը . — Մէպուլարտան
պիր չօղունըն իմզաւըյա նէշր օլունտան պիր պէ-
յաննամէտէ գաստըլարըն քէյֆիյէթ ի իզամընա
միւսմանաթ էտիլմէք իւզրէ իթթիխազը իազըմ
կէչէն թէտապիր ի չէտիտէնին միւզաքէրէսի ի-
չիւն էհալի միւսէլլահէն պիր միթինկէ տալէթ
էտիլմիշ տիր : Դաստըլարըն տիւվէլ ի մուսզգամա
ճանիպինտէն թային էտիլմէսինէ ստիր օլան
Լնկիլթէրընըն թէքլիֆի լէտա էտիլմիշ տիր :
Տիւվէլ ի մուսզգամա Կիրիտսէ նակեանդուհուր
վուզուլաթըն էօնիւնիւ տրագ իւզրէ գաստըլա-
րըն ասէմի թայինի խուսուտունտա Պապը Ա-
լիյի իզնայա մուվաֆիթագ օլաճագլարընը Բու-
ճա կազէթալար եազըյօր : — Պաղտատաա նէշր
օլունտան էլ Զուհուր կազէթաւընտան , վէ Պաղ-
տատաա ժաօն Թիւրքէ հազըլսն խապէրլէյտէն
անյաշըլըրընա նազարէն , պիւթիւն Մապէյն
իւն նէհրէյնտէ հիւքիւմէթսիգլիք ճարի օլ-
մագտա տրր : Դապիլէյեր եէքտիկէրինի թէլէֆ
էթմէքտէ իքէն , հիւքիւմէթ թարաֆընտան հիշ
պիր միւսմանաթմ վէ միւստալէյէ վուզու պուլ-
մամագտա տրր : Նիչէ մահալլէր արաւընտա
մուխապէրաթ գաթ օլունմուշ տրր : Աչայիր
հիւքիւմէթէ իսեան էթմիշ պիր հալտէ տիր :
Պու հարաքէթին պիւթիւն Սրապիսթանա սի-
րայէթ վէ թէլէսսիւ էտէճէյինտէն զօրգուլ-
մագտա տրր : — Պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրու
Պանտըրմա ճանիպինտէ սաքին օլմագտա օլան
600 գատար Բուս Դաղախլար ախլրէն Բուսիա
վէ Թիւրքիա արաւընտա հասըլ օլան պիր իթի-
լաֆ նէթիճէսինտէ պու հաֆթա Բուսիայա նազլ
էտիլմիշ տիրլէր : Բուսիա հիւքիւմէթի անլէր
իչիւն լալըմ կէչէն մըգտարտա արազի թէտա-
րիք էյլէմիշ տիր : — Իթթիհաա վէ Թէրագզը
ֆորգաւը կէչէն Ճիւմա էրթէսի կիւնիւ իծթիմա
էտէրէք Սէլանիքտէ ինիգաա էտէճէք սէնէվի
գօնկրէտէ հազըր պուլունմագ իւզրէ Ցաղա ինթի-

խապ էյլէմիշ տիր : — Դօլէրա . — Մայիս 21 տէ Սամ-
սոնտա 21 միւսապ վէ 7 վէֆիյաթ վէ Մայիս 28 տէն
Յունիա 2յէտէք 77 վուզուլաթ վէ 45 վէֆիյաթ
վուզու պուլունշ ալը : Սամսոնտան Իսթանպու-
լա կէլմիշ օլան եօլճուլարտան իւշ քիչի գօլէրա-
տան թութուլաուզարը անյաշըմը տրր : —
Բուսիա սէֆիրի Մ . Զարէգօֆ թարաֆընտան
այէհինէ տալա ալըլան Սիլահ դազէթաւը սա-
հիպի պէրաէթ էթմիշ տիր :

Ա Չ Գ Ա Յ Ի Ն

Կէչէն Ճիւմա կիւնիւ Ազգ . Ժողով ազաւը
իծթիմա էտէրէք՝ էվվէլա Անատօլունըն անվալը
հազըրէսի հազգընտա Փաթրիգլանէ թարաֆըն-
տան հիւքիւմէթէ թագաթմ օլունտան թագրիլին
միւսթէվիյաթ վէ նէթիճէսինէ տալի Վան մէ-
պուսը Պարգեւ էֆ . Փաթիագեան թարաֆընտան
էտիլէն սիւսալար միւզաքէրէ էտիլմիշ տիր : Պու
միւսասիպէթլէ Օհանեան էֆ . «Պիգ պուրատա իս-
թէպիլմիգ կիպի սէօյլէյօրըգ . հալպուքի պուլունը
իչիւն էօթէտէ Անատօլու էհալիսի թագմին էտիյօր :
Պիգլիմ թօփ , թիւֆէնք վէ հարպ սէֆինէլէրիմիգ
եօգ տրր : Պու եօլտա հիւքիւմէթէ տէ զիյան
վէրիյօրըգ...» տէյու պէյանը էֆքեար էթմէսի
իւզերինէ մէճիստէ չէտիտ պիր շամաթա զուհուր
էթմիշ . օ գատար քի լէիա ազալարը փէք կիւճ
լիէ թէսքին էտէպլիմիշ տիր : Պատէմա մէճիս
Վաշակաւն Ժողով ինթիխապընա թէշէպալիւս
էթմիշ , վէ Դէորգ Ս . Նրէցեանըն ինթիխապը
մուվաֆըգը իրզամ օլուպ օլմատըրը հազգընտա
զուհուր էտէն մուսպահէսէտէ Տօգ . Թիւլեան վէ
Պալագեան Վրգ . վուլունմագ իւզրէ եէքտիկէ-
րիլիէ գալրաշմըշար իսէտէ տիկէրլէրին միւսա-
լիէսիյէ այրըլմըշար տրր : Պու միւսասիպէթլէ ,
ազալարտան պազըլար կէքտիկէրինէ գարը
«Զափիլըն» , «Ութանմագ» կիպի քէլիմէլէր իս-
թիմալ էթմիշլէր տիր : — Տեղապահ Սրապան
Բուսանիա սէֆիրինի զիյարէթ էտէրէք Բու-
մանիատա տալի պիր առաջնորդ կէճտէ-
րիլմէսի լուզումընտան պահա էթմիշ : Սէ-
ֆիր պու խուսուտա Տեղապահ Ս . տան միգ-
տարը քեաֆի մալիւմաթ ախզ էթտիքտէն սօն-
րա քէնտի հիւքիւմէթի նէզսինտէ թէշէպալիւս
սաթը լազըմէտէ պուլունմագընը վատ էթմիշ
տիր : — Մէպուսանտան Վաղդէս Փաթիագեան ,
Դ . Փատըրմաճեան , վէ Գեղամ էֆ . յէր կէչէն
Ճիւմա էրթէսի կիւնիւ Տալիլիյէ Նազըրընա
միւրաճաթ էտէրէք Անատօլուտա սօն կիւն-
լէրտէ զուհուր էտէն վազըլարը հազգընտա լա-

զըմ կէլէն իզահաթը իթա վէ մուկթիւրէր
թագաթմ էթմիլէր տիր: — Երուսաղէմտէ Ս.
Սահփաննոս մատուռնտան հանկըն զուհուր է-
տէրէք մատուռ վէ տէրունինտէ պուլունան էշ-
եա միւհթէրիք օրմուշ տըր: Միգաարը խաս-
րաթ 1000 լիրա թախմին օրունագտա տըր: —
Մուշտա պազը քիմաէլէր Բիւրալէր ալէյնիտէ
չիքեալէթտէ պուլունաորդարը սէպէպտէն հապս
էտիլտիքէրի իշտիլմէքէ Զօհրապ էֆ. Տախի-
լիյէ Նազըրընա միւրաճաթ էյլէմիշ վէ պու-
խուսուստա թահգիգաթ իճրա էթմէք իւզրէ
Պիթիւս վիլայէթինէ թէլէզրաֆ չէքմիշ տիր: —
Կարակէօզեան տիլէսի թարաֆընտան վասիլէ-
թէն միլլէթէ վիլիլէն 20,000 լիրանըն 5000 լի-
րաար պիր էյթամիմանէ պինասընըն ինչասընա
թախախ իտիլմիշ օրմաղլէ, պու տէֆա Պէպէք-
տէ 4000 լիրայա պիր գօնագ սաթուն ալընմիշ
օրուպ ալնի մագսէտէ իսթիմալ օրունաճագ տըր:
— Մայիս 20 թարիլիլիյէ Պիթիւստէն Փաթըրիգ-
խանէյէ կէլէն պիր թէլէզրաֆա կէօրէ, Խուլթի
Նազուանկ գարիլէսինտէն պիր Քահանայ, անըն
օղլու վէ տիկէր 6 քիմաէլէր իքի ֆարզը մա-
հալէրտէ ալնի վագթտա Բիւրալէր թարաֆընտան
գաթլ էտիլմիլէր տիր: Պու թէլէզրաֆ տախի
էրմէնի մէպուսլար թարաֆընտան Տախիլիյէ Նա-
զըրընա թագաթմ օրունուշ, վէ ալնի խապէր
Պիթիւս վալիսի թարաֆընտան տախի Տախիլիյէ
Նազարէթինէ իշար էտիլմիշ օրմաղլէ, ճանիլէրին
տէրուէթ էտիլէրէք թէճղիլէսի վէ լազըմ կէլէն է-
թէագըրպաթըն իճրաար իշիւն Գնճի օրտու գօ-
մանտանընտան միգաարը քեաֆի սաքէր վէրիլ-
մէսի պապընտա Նազարէթտէն լազըմ կէլէն է-
վամիլի չէտիտէ իթա օրունմըշ տըր: — Արամ
էֆ. Հալաճեանըն միւրաճաթը իւզէրինէ, Տա-
խիլիյէ Նազըրը, Զարասնճագ էրմէնիլէրինն քէն-
սի խանէ վէ արագիլէրինէ տէօնտէրիլմէլէրինի, վէ
անիլէրին քէնտի էմլաքընտա մուհաֆաղա էտիլ-
մէլէրինի, աղալար պիր կէօնա թէարուզտա պու-
լունաճագ օրուրլար իտէ՝ հիւքիւմէթին միլահա
միւրաճաթ էտէճէլինի, իմտի պիր արայա կէ-
լիպ իթիլաֆա սայ էթմէլէրինի իսթար էյլէմիշ
տիր: — Երուսաղէմտէ Համբարձում Եօրթուսու
միւնասիպէթիլիյէ Թափօր տաղը իւզէրինտէ ա-
լին ի մախսուս իճրա օրունագտա իքէն պիր
մատա մէսէլէսինտէն Բոււլար իլէ էրմէնիլէր ա-
րասընտա միւնաղաա զուհուր էյլէմիշ իտէ տէ,
ժանտարմալարըն միւտաթիլէսիլիյէ սիւքիւնէթ
խատէ օրունմըշ տըր:

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Ազգապետարան մէսէլէսի իշիւն տիւշիւմէք
իւզրէ թէշքիլ օրունաճագ հէլէթէ կիլիկիա թա-
րաֆընտան Յ. Ճէպէճեան էֆ. Եէրինէ Փրօֆ.
Զէնտր Պէզճեան թային օրունմըշ տըր: — Իգմիր
քիլիսէսինն հէնի չօպանը Վեր. Մ. Յ. Գը-
նաճեան պիր գաշ հաֆթա թաթիլ իշիւն մա
ալիլ Պրուսայա կիթմէք իւզրէ օրուպ, պուրա-
տան Սալի կիւնիւ Պրուսայա աղիմէթ էյլէմիշ
տիր: — Հաճըն Նինճի քիլիսանըն չօպանը Վեր.
Տ. Հ. Րէճէպեան, գէվճէսի Հէլին հանըմըն վէ-
ֆաթընտան տօլայը քէնտիլէ կէրէք թահրիլէն,
կէրէք չիֆահէն, պիլճիւմէ իշթիլաքը հիտս
կէօթէրէն պիր չօգ տօսթլարա այրը այրը մէք-
թուպ եագմաղա ֆուրսաթ պուրամատըրընտան,
Բահնիլիւն վասըթաարլա գալպաէն իպրազ էյ-
լէտիլի մէմնուէլիլէթի գապուլ էյլէմէլէրինի ար-
զու էտէր: — Մարաշ Իլմի իլահի մէքթէպլինն
իթմամը միւտտէթ վէ թէվզի ի տիլիւմա մէ-
րասիմի եարըն իճրա օրունաճագ տըր: — Վեր.
Յ. Գ. Պիւլպիւրեան Ստիլաման վէ Սէվէրէք
քիլիսէլէրինի գիյարէթ էյլէմիշ տիր: — Թար-
սուս գօլէճինն իմթիւն գիյնէթլէրի Մայիս 12
ձիւմա կիւնիւ պինի միւթէճալիլ պիր իգաիհամ
հուզուրունտա իճրա էտիլմիշ տիր: — Տախիլի
թէպչիլի պէշարէթ թարաֆընտան Վեր. Յ.
Ճէճիգեան իլէ Վեր. Կ. Ատանալընտան Աֆիօն
Դարա Հիտար քիլիսէսինի գիյարէթ էթմէլէրին-
տէն տօլայը մէքքիւր քիլիսէ չօպանը Վեր. Ե-
րանեան պէյանը թէշէքքիւր էտէր: — Բօտօստա
պուլունան 5 էրմէնի մահպուսլար հանի Նազա-
րէթ Շըիլըրտըմիւն, Զասիլ Զըրըրիսճընան,
Հրանդ Պրլըգեան, Սարգիս Զըրըրիսճընան,
Ասատուր Հաննէսեան քէնտիլէրին հապսիւնտէ
աճ վէ իւրեան վէ սօն տէրէճէ փէրիլան հալսա
պուլունտուգլարընը հաթթա զընտանըն սալ ու
հալաքընտան միւթէէսիլէն խասթա օրտուգ-
լարընը գիքը իլէ եագընլարտա աֆիլը Շահանէյէ
Նաիլ օլան տիկէր րէֆիգլէրի կիպի քէնտիլէրին
տէ էօյլէ պիր իհասնա Նաիլ օրմալարընը րէճա
էտիլօրլար: — Պանտըրմա քիլիսէսինն իտէ օլ-
մագ իւզրէ պիր գաշ Մէճմուս պէտէլինէ Վեր.
Ք. Ճէճիգեան 47½, Վեր. Յ. Արմաղանիւն
50, Վեր. Բ. Տօնիկեան 50 զըշ. կէօնտէրմիշ-
լէր տիր:

ԽԱՐԻՃԻ

Փորթուքեզ ճիւղաւորային իւր. քիւմէթ իւլէ գապինէյի եւքալիէրինտէն այլըմը, քիլիսէ հորթուլարընը րէսմէն թանձամազլըզա գարար վէրմիշ, մէքթէպլըտէ տին թալիմիւնի եասագ էթմիշ, թաթլիգէ միւսասատէ էյլէմիշ, վէ քիլիսէ ճէմիլէթլէրին լազվ էյլէմիշ օլտուղունտան պուկիւնէրսէ Փափա հաղրէթլէրի պիր կոնդակ նէշը էտէրէք Փորթուքեզաէ կէօրիւլէն պու մէյլ ու մէպլէյի թազպիւր էթմիշ, վէ բունպանըն մուգաստէն քիւրսիյէ սասըգ գալմալարընը թալէպ էյլէմիշ տիր: — Զինտէ փօթիւ տաիրէսի չիմսիյէտէք կէօմրիւք իւլէ ալագաստար իտի, չիմսի ծնտան այլըլըպ մուխապէրաթ հաղարէթլինէ թապի գըլընմը տիր: Զինտէ՝ փօթիւ իմիէրաթթընը իրատէսիյէ սնճազ 1896տա թէէսիւ էտիւմիշ օլուպ 1901 տէ 176 փօթաթիւսնէ պուլունուպ, անլէրտէ 10,500,000 էշեա հազվ օլունմը իտի: 1910տա 8,352 փօթաթիւսնէյէ պուլունուպ, անլէր վասթիւսըյա մէքթիւր սէնէ զարթընտա 355,000,000 էշեա հազվ օլունմը տիր: — Մարութ Մէյմիւն վէ րէթիգի Բունէն 1,000էր ֆրանզ ճէզա ի հազսիյէ վէրմէքիյէ, վէ իքիշէր սէնէ մահպուսիյէթէ հիւքմ օլունմըյար տիր: — Ֆաստա պազը գապլիէյէր Սուլթանա արզը ուպուսիյէթ էթմիշլէր իսէ տէ, պէնի Մըթիր վէ Շիրարտա գապլիէյէրի հալա մուխալիֆէթ էթմէքտէ տիրլէր: 2է—25,000 միգտարընտա օլան Ֆրանսըզ ասքէրլէրինիւ պիր գըմը Ֆաս շէհրի իւլէ սահիլ արասընտաքի մահալարտա ասալիքի թէպլիթէ սայ էտէճէքլէր, պիր գըմը տա գապալի ի ալըյէյի թէտիպլէ մէշղուլ օլաճազլար տիր: Մաղըրըպաքի ումուրը սիյասիյէտէ Ֆրանսա իւլէ Իսթանբուլ արասընտա պիր իսթիլաֆ մէյսանա կէրմէքտէ տիր, շէօյլէ քի Ֆրանսա Ալճէսիրա մուահէտէսինէ սասըգ գալարագ անըն թէմամիյէթ ի միլքիյէսինի մուհաֆազա էթմէքտէ իւրար էտիյոր, Իսթանբուլ իսէ Ֆասըն իտարէ ի հիւքիւմէթինէ իշթիրաք էթմէք արզու էտիյոր: — Իսկիլթէրրատա իճրա էտիլէն սօն թահրի ի հուֆուստան անլաղլարընա կէօրէ, էլէէվմ ինկիլթէրրա Ուէյլս էհալիսի 36,075,269 հուֆուզ օլուպ 10 սէնէ էվլէլէքինտէն 3¹/₂ միլիօն զիյատէ տիր: Լօնարա շէհրիսին էհալիսի 7, Իրլանտա էհալիսի 4,831,951 հուֆուզ օլուպ 10 սէնէ էվլէլէքինտէն 76,821 էքսիք տիր: — Փարիստէն Մատրիտէ իճրա էտիլէն թէյյարէ հարըլընտա Մ. Վէտրինէ միւքեաֆաթըգապանմը օլուպ, միւ-

մալիէյի արատա պուլունան 727 միլ մէսաֆէյի 12 սասաթ 1ժտաղիգէտէ գաթ էյլէմիշտիր: Տէմէք քիտագիգէտէ պիր միլ կիթմիշ տիր: — Վէրէմ իլլէթինէ գարշը եէնի պիր տէվա քէշֆ էտիլմիշ օլուպ, պունը Պուտաթիէթ թապիպլէրինտէն Տօգտը Զէնտէֆֆի պուլմը, վէ իւշ սէնէտէն պէրուլթէճրիպէ էթմէքտէ օլունշ տիր: — Ալման մուպլիսէրլինտէն Փրօֆ. էտուարա Րիսթէր Բունէլիտէ Օլիմիոս տաղընըն օլմանլարընտա չէթլէյէր թարաֆընտան տաղա աշըրտըլմը, վէ պէօյիւք պիր մէպլաղ պէտէլ թալէպ էտիլիյօր իմիշ: Պէրապլէրլէրինճէ պուլունան իքի ճէնտէրմէ իթլաֆ էտիլմիշ տիր: Ալման իմիէրաթթընըն էն քիւշիւք մախտուլը փրէնս Եօաքիմասքէրի թալիմ իճրա էտէր իքէն տիւշիւպ ալաղընը գըրմը տիր: — Գրալըն թէթվիճի միւնասիպլէթիյէ Փափա հաղրէթլէրի Ինկիլիպ թէպասաղ օլան Գաթօլիքլէրէ Յունիս 28 Զարշէնպիւր կիւնիւ փէհրիլլէրինի պօղմալարընա միւսասատէ էթմիշ տիր: Պուֆէվզ էլ տաէ միւսասատէ վաթիգանըն Ինկիլթէրա իւլէ իսօշ կէյինմէք իսթէտիյինի կէօթէրիւր: — Մաղըրըպ սուլթանըն ասաքիւրի Մալիս 21տէ պիլա սէպէպ պիր գարիյէ էհալիսինի թէլէք վէ պիր չօգ մէգալիմ իճրա էթմիշլէր իտի: Պու սէպէպտէն Ինկիլիպ հիւքիւմէթի գըրալըն թէթվիճ մէքասիմինէ Ֆաս մուրաթիսաղընը գապուլ էթմէմէյէ գարար վէրմիշ տիր:

Զաթը Շահանէ Սէլանիյէ օլան սէֆէրլէրի էնասընտա Դալա ի Սուլթանիյի զիյարէթ էտիպ օրատա պուլունան գալալարը կէօղտէն կէլիւմիշ տիր: Էհալիսին պու միւնասիպլէթի իպրաղ էթտիյի մէսէրրէթ պի հաստ ու փայան իալ: Սէլանիքտէ տաթի միալի սէպգաթ էթմէմիշ շէնիլքլէր թէտարիք էտիլմէքտէ տիր:

Միւսիւրի ի մէսուլ վէ սանիպ ի իմթիյազ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

Տէրիսատէթ, Զագ/նագըլար, Յակոբիան իսան